

Құрметті педагогтер! «Білімді ел – Образованная страна» газеті Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігімен бекітілген Үздік педагогикалық тәжірибені жариялау үшін ұсынылған басылымдар тізіміне енгізілген. Біздің газетімізде жарияланған мақалаларыңыз – аттестациядан сәтті өтуіңізге қажетті талап.

Уважаемые педагоги! Газета «Білімді ел – Образованная страна» включена в утверждённый Министерством просвещения Республики Казахстан Перечень рекомендованных изданий для публикации лучшей педагогической практики! Ваши статьи в нашей газете – это условие успешного прохождения аттестации.

История газеты

«БІЛІМДІ ЕЛ – ОБРАЗОВАННАЯ СТРАНА» – с 2014 года!

Свежий выпуск нашей еженедельной газеты верстается в понедельник вот уже 11 лет – с 2014 года. А вчерашний понедельник 2 февраля был особенный – Национальный день печати. Президент Касым-Жомарт Токаев поздравил журналистов Казахстана с праздником, и это огромная мотивация для газет страны. Также с днём печати отечественные СМИ поздравила заместитель Премьер-министра, министр культуры и информации РК Аида БАЛАЕВА.

Глава государства отметил весомый вклад средств массовой информации в строительство Справедливого Казахстана и утверждение принципа «Закон и Порядок». Он призвал представителей печатных медиа к конструктивной работе по освещению хода конституционной реформы, других масштабных

преобразований, направленных на глубокую перезагрузку всей государственной системы.

В своём поздравительном послании Касым-Жомарт Токаев заявил, что для всех наших соотечественников, независимо от их национальной и религиозной принадлежности, главная задача – это защита суве-

ренитета и независимости страны в духе ответственного и созидательного патриотизма, уважения к закону.

Президент выразил твёрдую уверенность в том, что отечественные журналисты примут деятельное участие в этой исключительно важной работе, и пожелал им благополучия и успехов.

Аида Балаева отметила в своём поздравлении: «2 февраля 1913 года в свет вышел первый номер газеты «Қазақ» – издания, ставшего важнейшим объединяющим фактором для казахской нации. Эта дата стала точкой отсчёта истории отечественной периодики». «Газеты и журналы по-прежнему играют важную роль в укреплении доверия между государством и гражданами, способствуя формированию открытого общества и публикуя объективную и проверенную информацию». Вице-премьер отметила и то, что «печатные СМИ переживают сейчас эпоху возрождения: благодаря интернету и циф-

ровым технологиям им удаётся не только не терять, но и увеличивать число своих преданных читателей. Тем самым периодические издания закрепили за собой ключевую роль в медиасфере страны, и их развитие остаётся одним из важнейших приоритетов деятельности Министерства культуры и информации РК. Благодарю за профессионализм и тесное партнёрство в освещении реформ, инициатив и проектов, направленных на построение Справедливого Казахстана».

Ляззат ТУРКЕСТАНОВА
Главный редактор газеты

ҚР ҮКІМЕТІ

«Қазақстан балалары» бірыңғай тұжырымдамасы бекітілді

Премьер-министр Олжас БЕКТЕНОВТІң төрағалығымен қантар айының 27-сі, яғни өткен аптаның сейсенбі күні ұйымдастырылған ел Үкіметінің кезекті отырысында «Қазақстан балалары» тұжырымдамасы қаралып, жиналғандар алдында Оқу-ағарту министрі Жұлдыз Сүлейменова, Денсаулық сақтау министрі Ақмарал Әлназарова және Ішкі істер министрі Ержан Сәденов баяндама жасады.

Бүгінде елімізде шамамен жеті миллион бала өсіп келеді. Яғни, халықтың үштен бір бөлігінен астамын балалар құрап отыр, нақты айтсақ – отыз төрт пайыз. – Еліміздің болашағы отаншыл, жасампаз ұрпақ тәрбиесіне тікелей байланысты. Сондықтан да Мемлекет басшысы Ұлттық құрылтайда «Қазақстан балалары» бірыңғай тұжырымдамасын әзірлеуді тапсырды. Балаларға жан-жақты қамқорлық жасау – біздің басты басымдықтарымыздың бірі. Бұл орайда мемлекет өскелең ұрпақтың өмір сапасын жақсарту үшін кешенді шаралар қабылдап келеді. «Қазақстан балалары» тұжырымдамасында білім беру, денсаулық сақтау, қауіпсіздік, әлеуметтік қамсыздандыру және отбасының әл-ауқаты саласында балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі нақты іс-шаралар жоспары қамтылған, – деді Олжас Абайұлы.

Соңғы жылдары балалардың құқықтарын қорғау бойынша бірқатар шара қабылданды атап өтілді. Заңнамалық база айтарлықтай кеңейтілді. Әсіресе, балаларға қатысты қылмыстық әрекеттер үшін жазаның бұлтартпас қағидаты қатаң сақталады. Отбасы мәселелері, әйелдер мен балалардың құқықтарын қорғау бойынша 111 бірыңғай байланыс орталығы іске қосылды. Оған жүгінген жағдайда міндетті түрде көмек көрсетіліп, тексеру шаралары жүргізіледі. Барлық өңірде бала құқықтары жөніндегі өңірлік уәкілдер жұмыс істейді.

Биылғы ақпан айының бірінен бастап барлық білім беру ұйымына «тосыннан тексеру» қағидаты бойынша ерекше бақылау мен қадағалау жүйесі енгізілуде. Бұл балаларды сауықтару, олардың қауіпсіздігі мен тамақтану мәселелеріне қатысты. Осыған байланысты Премьер-министр Денсаулық сақтау, Оқу-ағарту, Мәдениет, Еңбек және әлеуметтік қорғау, Туризм және Ішкі істер министрліктеріне әкімдіктермен бірлесіп, қысқа мерзім аралығында ерекше бақылау мен қадағалауға жататын нысандар тізілімін дайындауды тапсырды.

Балалардың құқықтарын қорғау деңгейін арттыру мақсатында қамқоршылық органдары мамандарының жаңа штаттық нормативі енгізілді – 5 мың балаға кемінде бір маман. Бұл олардың санын бір жылда үш еседен астам арттыруға мүмкіндік берді. Осы мамандар қатарынан әр өңірде бала құқықтарын қорғау басқармалары құрылуда. Бұл ретте Премьер-министр өңірлердің көпшілігінде бұл іске тиісті көңіл бөлінбей отырғанын, сондай-ақ Ақмола, Ақтөбе облыстарында және елордада ғана нәтижелі жұмыс жүргізілгенін атап

өтті. Қалған өңір әкімдіктеріне екі ай ішінде бала құқықтарын қорғау басқармаларын құру ісін аяқтау тапсырылды.

Өткен жылдың шілдесінен бері қолданыста болған отбасына орналастырудың жаңа нысаны – баланы қабылдайтын кәсіби отбасы енгізілді. Оларды қамтамасыз етуге тиісті қаражат көзделген. Алайда, бірде-бір облыста жұмыс жүргізілмеген. Өңір әкімдіктеріне бұл бағытта жұмысты жаңадандыру тапсырылды. Премьер-министр медициналық мамандардың, дәрі-дәрмектердің жетіспеушілігін, балаларды оңалту мәселелері бойынша түсіп жатқан шағымдар, сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін арнайы мамандар – дефектолог, логопед, сурдологтер тапшылығын қоса алғанда, балалардың денсаулығын қорғау саласындағы түйткілді мәселелерге тоқталды.

Балалардың, соның ішінде олардың цифрлық кеңістіктегі қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері әлі де өзекті. Көптеген ауыл балалары үйірмелер мен заманауи білім беру технологияларынан тыс қалатыны атап өтілді. Жасөспірімдерге тиісті көңіл бөлінбейді әрі олар өзін дамыту үшін тың мүмкіндіктерден айрылып отыр. Бұл бағытта жүйелі түрде жұмыс жүргізіп, Оқу-ағарту, Денсаулық сақтау, Еңбек және әлеуметтік қорғау, Ішкі істер министрліктері мен өңір әкімдіктері арасындағы ведомствоаралық үйлестіруді күшейту қажет.

Тұжырымдамада көзделген нысаналы индикаторлар балаларды дамытудың, қолдау мен қорғаудың орнықты жүйесін қалыптастыруы тиіс. Премьер-министр Оқу-ағарту министрлігіне мүдделі мемлекеттік органдармен, әкімдіктермен бірлесіп, Тұжырымдамадағы барлық іс-шаралардың сапалы әрі уақытылы орындалуын қамтамасыз етуді, бала құқықтары жөніндегі уәкілмен тиімді өзара іс-қимылды жолға қоюды, сондай-ақ Мәдениет және ақпарат министрлігімен бірлесіп, «Қазақстан балалары» тұжырымдамасын іске асыру бойынша ақпараттық науқанды ұйымдастыруды тапсырды.

Үкімет дауыс беру қорытындысы бойынша «Қазақстан балалары» бірыңғай тұжырымдамасын бекітті. Жалпы үйлестіру Премьер-ми-

нистрдің орынбасары – Мәдениет және ақпарат министрі Аида Балаеваға бекітілді. – Балалардың құқығы мен мүддесін қорғау – мемлекеттің ұзақ мерзімді дамуының және ұлт болашағының берік негізі. Осы бағытта Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуді, оларды қорғаудың тиімді тетіктерін қалыптастыруды және әрбір баланың сапалы білім алып, жан-жақты дамуына жағдай жасауды мемлекеттік саясаттың басым міндеті ретінде айқындады, – деді еліміздің бас ұстазы.

– Президентіміздің Ұлттық құрылтайда берген тапсырмалары аясында балалардың қауіпсіздігін күшейтуге бағытталған нақты шаралар қабылданып, олардың құқығын қорғау бағытында жүйелі жұмыс жасалуда. Атап айтқанда, Президент бастамасымен балалардың құқығын қорғау, білім сапасын дамыту, денсаулығын сақтау, әлеуметтік қолдау және қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында айтарлықтай іргелі реформалар және заңдар қабылданып, жүзеге асырылуда. ЮНИСЕФ аймақтық директоры Қазақстанды балалар құқықтарын қорғау саласында тек Орталық Азия аймағы елдері үшін ғана емес, сонымен бірге бірқатар еуропалық елдер үшін де үлгі екендігін айтқан болатын.

Мемлекет басшысының тапсырмасы аясында Оқу-ағарту министрлігі Балалардың құқықтары жөніндегі уәкіл және салалық министрліктермен бірлесіп 2026-2030 жылдарға арналған «Қазақстан балалары» тұжырымдамасын әзірледі. Кейінгі он жылда тұрақты демографиялық динамика негізінде балалар саны 1,5 миллионға артқан. Президент бастамасымен «Ұлттық қор – балалары» бағдарламасы жүзеге асырылуда. Қазақстан Республикасы Ұлттық қордың инвестициялық табысының елу пайызын жыл сайын 18 жасқа толмаған барлық балалардың есепшотына аударады.

Жинақталған қаражат оқу ақысын төлеуге және тұрғын үй жағдайын жақсартуға арналған. Сонымен қатар «Қазақстан Халқына» қоғамдық қоры аясында шамамен 120 әлеуметтік жоба жүзеге асырылды. Баршаға белгілі, елімізде орта білім

тегін. Жыл сайын ата-аналардың тегін білім қызметіне деген сенімі артып келеді. Бастауыш сыныптарда оқушыларға бір мезгіл тегін ыстық тамақ беріледі. 1–11-сыныптарда балалар тегін оқулықтармен қамтамасыз етілген.

Жұлдыз Досбергеновы жариялаған ресми мәліметке сүйенсек, сонымен бірге 1–4-сынып оқушыларына арналған тегін ыстық тамақпен қамтуды және бір жүз отыз баланы тегін тасымалдауды қоса алғанда әлеуметтік қолдаудың 49 түрінен тұратын жүйе жүзеге асырылуда. Сондай-ақ «Жалпы білім беру» қоры арқылы 25 миллиард теңгеге көмек көрсетілген. Бүгінде бала құқығын қорғауды күшейтетін он негізгі заң қабылданыпты.

Бұл заңдар балалардың өміріне, денсаулығына, психологиялық саулығына төнетін қауіп-қатерлердің алдын алу тетіктерін заңнамалық деңгейде бекіткені даусыз. Мемлекет тарапынан қабылданған әйелі шаралар және қол жеткізілген нәтижелер «Қазақстан балалары» бірыңғай тұжырымдамасына негіз болған. Тұжырымдама балалардың құқықтарын қорғаудың бірізділігін және шаралардың тиімділігін арттырады.

Негізгі құқықтарын қамтитын төрт бағыттан тұрады, олар – балалардың қауіпсіздігі, білім, денсаулық, отбасыға және әлеуметтік қорғаудағы құқықтары. Тиімділікті бағалау үшін 10 индикатор қарастырылған, нақты жүзеге асыру үшін 158 іс-шара жоспарланған. Қаржыландырудың жалпы көлемі 1,3 триллион теңгені құрайды. «Қауіпсіздік» бағыты аясында қазіргі жағдайды ескере отырып, жұмыс жаңадандырылады. Ең алдымен, «Адал азамат» бағдарламасы аясында «Заң және тәртіп» қағидатын кеңінен тарату көзделуде. Бұл әрбір баланың өмірі, оқуы және дамуы үшін қауіпсіз ортаны қамтамасыз етеді.

«Таза Қазақстан» акциясы балаларды тәрбиелеудің идеологиялық платформасы ретінде негізге алынады. Бүгінгі күні елімізде жиырма психологиялық қолдау орталығы жұмыс істейді, барлық мектептерде қауіпсіздік сабақтары өткізіледі және «111» байланыс арналары енгізілген. Тұжырымдама аясында мектептерде педагог-психолог сағатын енгізу, зорлық-зомбылыққа

ұшыраған балаларға қырық көмек кабинетін ашу жоспарланған. Заңбұзушылық фактілерінің алдын алу және психологиялық көмек көрсету бойынша барлық шаралар әрбір баланың қауіпсіз ортада өмір сүруінің негізі болып саналады.

Жалпы алғанда, соңғы жылдары балалардың қауіпсіздігін жақсарту үшін бірқатар жүйелі шаралар қабылданды. Білім беру ұйымдары техникалық қауіпсіздік жабдықтарымен толық жабдықталған. Мектепке дейінгі мекемелер мен жазғы лагерьлердің қызметін лицензиялау 2027 жылға жоспарланды. Балаларды зиянды ақпараттан қорғау шараларының бірі ретінде заңсыз зиянды мазмұндағы ақпаратты жоймағаны үшін онлайн платформаларға жаза күшейтілді. Балалардың құқықтары мен мүдделерін тиімді қорғау және олардың қауіпсіздігі көбінесе мамандардың біліктілігіне байланысты.

– Бұл тұжырымдама кадрлық әлеуетті жүйелі түрде нығайтуды қарастырады. Педагог-психологтар және әлеуметтік педагогтерге қойылатын талаптар күшейтіліп, жыл сайын олардың біліктілігін арттыру жоспарлануда. Бүгінгі таңда 4 өңірде, атап айтқанда Астана қаласы, Ақмола, Ақтөбе, Батыс Қазақстан облыстарында балалардың құқықтарын қорғау басқармалары құрылғанын ерекше атап өткім келеді. Қалған өңірлерде биылғы наурыз айына дейін ашылуы күтілуде. Облыс әкімдерінен осы ретте жұмысты уақытылы аяқтауға көңіл бөлулеріңізді сұраймын, – деді министр.

Ол Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша балаларға арналған қауіпсіз орта құруға бағытталған кең ауқымды шаралар жүзеге асырылғанын айтты. Мәселен, «Келешек мектептері» ұлттық жобасы аясында 217 мектеп салынды. Сонымен бірге мектеп инфрақұрылымын жаңғыртуға бағытталған шаралар балалардың заманауи әрі қауіпсіз оқу жағдайларына қолжетімділігін қамтамасыз етті. «Келешек мектептерінің» 84-і ауылдық жерде орналасқан. Демек бұл – қала мен ауыл арасындағы білім беру сапасын теңестіруге мүмкіндік беретін фактор.

ИНТЕРВЬЮ С РЕКТОРОМ

Мухтар ТОЛЕГЕН: ВКУ на пути к университету будущего

Восточно-Казахстанский университет имени Сарсена Аманжолова успешно проходит путь глубокой институциональной трансформации и сегодня уверенно заявляет о себе как о точке роста региона и участнике глобального академического пространства. Эти изменения созвучны стратегическим приоритетам, обозначенным Главой государства Касым-Жомартом Токаевым в сфере науки, высшего образования и человеческого капитала. Педагогический коллектив университета с особым чувством профессиональной гордости и признательности отмечает вклад ректора Мухтара Толегена в развитие их вуза, который за последние годы стал не просто образовательной организацией, а устойчивым образовательным, научным и инновационным хабом региона. О стратегии и философии развития университета будущего мы говорим с Мухтаром Адильбековичем.

– Ваше руководство Восточно-Казахстанским университетом имени Сарсена Аманжолова пришлось на этап глубоких преобразований и переосмысления роли университета в жизни региона и страны. За эти годы ВКУ прошёл заметный путь развития и укрепления своих позиций. Если обратиться к началу этого пути и взглянуть на университет с сегодняшней точки зрения, каким вы увидели его тогда и каким он предстаёт перед вами сейчас?

– У ВКУ славная история, прекрасный пройденный путь, в 2018 году ВКУ был добротным региональным университетом с сильными традициями, но, как и многие вузы постсоветского пространства, нуждался в переосмыслении своей роли. Мир вокруг менялся быстрее, чем университетская система. Тогда стало очевидно: либо мы начинаем системные преобразования, либо рискуем остаться в прошлом.

Сегодня университет – это не просто образовательная организация, это устойчивый хаб, где соединяются образование, наука, инновации и социальная миссия. Мы прошли путь от точечных инициатив к целостной модели развития. Прошедший 2025 год для нас не итог, а подтверждение институциональной зрелости, когда университет умеет развиваться осознанно и ответственно.

– Вы неоднократно подчёркивали и в интервью, и в беседах с журналистами, которые приезжали в Усть-Каменогорск посмотреть главный региональный университет, что развитие ВКУ строилось как стратегический процесс. Какие принципы стали для вас ключевыми?

– Прежде всего качество. Качество образования, качество управления, качество научных исследований. Второй принцип – академическая честность и культура законности. Университет не может быть точкой роста общества, если внутри нет доверия и прозрачных правил. Третий принцип – ориен-

тация на человека. Мы выстраиваем университет вокруг студента, преподавателя, исследователя. И, наконец, открытость миру – через интернационализацию, науку, партнёрства. Эти принципы пронизывают все изменения, которые происходили в университете последние восемь лет.

– Логично, что образовательный блок стал одной из самых масштабных зон изменений. Сегодня в ВКУ реализуется 154 образовательные программы. Что принципиально нового в их содержании и подходе?

– Мы ушли от формального обновления программ. Более 91 процента программ были пересмотрены по сути: изменены цели, результаты обучения, методы преподавания. В центре стоит компетентностная модель, ориентированная на реальные запросы экономики и общества. Мы учитывали Атлас новых профессий, требования цифровой экономики, индустрии 4.0. Усилили практическую составляющую, интеграцию с работодателями Восточно-Казахстанского региона и республики в целом. Для нас важно, чтобы выпускник не просто имел диплом, а был готов работать, принимать решения, брать ответственность.

– ВКУ три года подряд занимает первое место среди педагогических вузов страны по результатам оценки знаний педагогов. Как удалось добиться такой устойчивости?

– Педагогическое образование – это особая миссия. Мы сознательно переосмыслили подготовку будущего учителя. Сегодня педагог должен быть готов работать в условиях инклюзивного образования, цифровой школы, разнообразия образовательных потребностей. ВКУ выстроил региональную модель «детский сад – школа – колледж – вуз», которая стала примером непрерывной подготовки педагогических кадров. Эта модель получила высокую оценку на уровне Министерства науки и высшего образования и Правительства Республики Казахстан, и для нас это подтверждение правильности выбранного пути.

– Инклюзивное образование стало одним из узнаваемых брендов университета, в этом и я, и коллеги из республиканских СМИ убедились во время пресс-тура в ВКУ, где подробно изучили опыт работы университетского центра «Dana Bala». В чём его системность?

– Инклюзия для нас не отдельный проект, а философия. Центр непрерывного и инклюзивного образова-

ния «Dana Bala» стал системообразующим ядром этой работы. Здесь соединяются дуальное обучение, научные исследования и практическая подготовка студентов. Важно, что именно здесь рождаются инновации. Студенты и преподаватели разрабатывают цифровые образовательные решения, интерактивные платформы, Telegram-боты для поддержки детей с особыми образовательными потребностями. Используются технологии искусственного интеллекта, междисциплинарные подходы. Это живая лаборатория университета будущего. Активно развивается международное сотрудничество в сфере инклюзии. Совместно с польской компанией UNOWA при поддержке Всемирного банка и МНВО РК реализуется проект по внедрению инновационной системы оценки детского развития МИККО.

– Мухтар Адильбекович, сегодня ВКУ всё чаще называют научным и инновационным центром региона. Как вы бы простыми словами описали, что собой представляет научная экосистема университета?

– За последние годы мы выстроили в университете целостную научно-исследовательскую систему, где наука не существует отдельно от образования и практики. Сегодня это сеть лабораторий, центров и технопарков, объединённых общей логикой – работать на развитие региона и страны.

Ключевым элементом стал технопарк «Shygy-BASTAU». Это не абстрактная структура, а реальная производственная и исследовательская площадка, где работают лаборатории информационных технологий, виртуального инжиниринга, материаловедения, инновационных производств, а также цеха – от очистки воды до машиностроительных решений.

Наряду с этим действуют национальная научная лаборатория коллективного пользования с современным оборудованием, научно-исследовательские центры «Алтайтану», «Абайтану», центр инженерии поверхности и трибологии, Start-up академия. Всё это позволяет вести исследования по ключевым направлениям – от экологии и аграрных технологий до энергетики, новых материалов, цифровых и космических технологий. Важно, что наука в ВКУ тесно связана со студентами и молодыми учёными. Мы не делим университет на «учебную» и «научную» части – это единый процесс формирования интеллектуального потенциала страны.

– Многие университеты говорят о науке, но не все могут показать практический результат. Какие достижения научной работы ВКУ вы считаете наиболее показательными?

– Прежде всего, объём и устойчивость научной деятельности. Только за 2020-2025 годы объём научно-исследовательской работы составил 4,3 млрд тенге, было реализовано более 140 научных проектов в рамках государственного заказа и грантов Комитета науки МНВО. За последние три года мы существенно обновили научную инфраструктуру, закуплено оборудования более чем на 500 млн тенге. Это позволило перейти от теоретических исследований к разработке реальных решений.

Отдельно хочу подчеркнуть направление коммерциализации науки. В рамках проектов, поддержанных Фондом науки, университет реализует разработки в сфере инклюзивного образования и очистки воды. Для детей с особыми образовательными потребностями уже создано более 15 видов отечественной продукции – от специализированной мебели до тренажёров и реабилитационных устройств. Эти разработки заменяют импорт, доступны по цене и уже используются в образовательных и реабилитационных учреждениях региона. Не менее важны проекты в сфере экологии и энергетики. Университет запустил производство фильтров, зарегистрировал товарный знак, продукция включена в Национальный каталог отечественных товаров. Это пример того, как университетская наука работает на экологию и устойчивое развитие. Разработаны технологии для сельского хозяйства, ведутся совместные исследования с Национальным ядерным центром по водородной энергетике. Когда университетская наука приводит к патентам, производству, партнёрству с бизнесом и международным проектам, это и есть показатель её зрелости. Сегодня ВКУ уверенно движется именно по этому пути.

– ВКУ активно работает с реальным сектором экономики. Насколько это важно для университета?

– Это принципиально. С 2020 по 2025 год университет выполнил более 80 хозяйственных проектов с предприятиями региона и страны. Мы ведём совместные исследования в сфере агротехнологий, водных ресурсов, водородной энергетики.

Долгосрочное партнёрство с

Национальным ядерным центром Республики Казахстан – один из примеров такой кооперации. Совместные проекты по водородной энергетике, топливным элементам – это вклад в будущее энергетической безопасности страны.

– Какую роль в развитии университета играет интернационализация?

– Интернационализация для нас – это качество академической среды. Сегодня ВКУ сотрудничает со 160 университетами из 36 стран мира, участвует в рейтингах QS Asia, QS Stars, UI GreenMetric, Webometrics, является респондентом Times Higher Education. В 2025 году университет вошёл в Шанхайскую организацию сотрудничества. Стратегическим шагом стало решение об открытии филиала Университета Генуи (Италия) в 2027 году. Это выводит ВКУ на принципиально новый уровень международного позиционирования и доверия. Университет активно готовится к росту числа иностранных студентов, расширяя программы на английском языке и усиливая языковую среду. Эти шаги соответствуют государственной задаче по увеличению международного контингента обучающихся в Казахстане.

– Отдельно хочется спросить о цифровой трансформации и ИИ. Почему вы сделали на это такую ставку?

– Искусственный интеллект – это уже реальность. В рамках программы AI-SANA более семи тысяч студентов прошли обучение по ИИ. В университете открыт Центр искусственного интеллекта, который станет ядром будущих технологических проектов. Наша цель в том, чтобы выпускник любого направления понимал, как использовать ИИ в своей профессии, будь то образование, инженерия, экология или гуманитарные науки.

– Если подытожить: каким вы видите университет через 10 лет?

– Прежде всего, университетом устойчивого развития, который уверенно чувствует себя в меняющемся мире и умеет работать на опережение. Это будет открытый миру университет с сильной научной школой, развитой инновационной инфраструктурой и современной образовательной средой, ориентированной на человека. Я вижу ВКУ как пространство, где органично соединяются образование, наука и практическое применение знаний, где студенты с первого курса включены в реальные проекты, а результаты научных исследований находят отражение в экономике и социальной сфере. Для нас важно сохранить и усилить международное присутствие, расширить академическую мобильность, привлечь в университет талантливых студентов и исследователей из разных стран.

Университет будущего – это также университет доверия, академической честности и высокой культуры ответственности, где формируются не только профессиональные навыки, но и ценностные ориентиры личности. Всё, что мы сделали за последние восемь лет, – это прочный фундамент для дальнейшего развития. Я убеждён: Восточно-Казахстанский университет имени Сарсена Аманжолова уже сегодня уверенно формируется как университет будущего, способный вносить реальный вклад в развитие региона, страны и глобального академического сообщества.

Ляззат ТУРКЕСТАНОВА

ҚР ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

Әлемдегі үздік педагогтердің бірі – алматылық

Алматы қаласындағы №95 мектеп-лицейдің химия пәнінің мұғалімі Татьяна Белоусова Global Teacher Prize 2025-2026 халықаралық байқауының қорытындысы бойынша әлемдегі ТОП-50 үздік мұғалімнің қатарына кірді. Былтыр бұл байқауға бір жүз отыздан астам елден бірнеше мың өтінім түскен. Қорытынды кезеңге білім беру саласына қосқан үлесі мен жоғары кәсіби деңгейін көрсеткен 50 педагог іріктеліпті.

жан-жақты қолдайды, – деген ізгі лебізін жеткізген болатын.

Global Teacher Prize – білім беру саласындағы ең беделді халықаралық марапаттардың бірі болып саналады және жыл сайын оқушылар мен білім беру қауымдастығына елеулі әсер еткен мұғалімдерді атап өтеді. Финалистерді марапаттау рәсімі биылғы ақпан айының 1-5 күндері аралығында Дубай қаласында өтетін халықаралық білім беру форумы аясында ұйымдастырылады. Қазақстандық педагогтің бұл жетістігі елдегі мұғалімдер даярлау жүйесі-

нің сапасы мен білім беру саласының тұрақты даму деңгейін көрсетеді.

ҚР Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев бұл мұғалімді мерейлі мәртебесімен шын жүректен құттықтап: – Бұл жоғары баға – сіздің өскелең ұрпаққа тағалымды тәрбие мен озық білім беру ісіне сіңірген ұзақ жылғы еңбегіңіздің жемісі. Біздің мақсатымыз – зияткер ұлтқа айналуды. Сондықтан мемлекет әрдайым мұғалімдердің мәртебесін көтеріп, оларды

Республикалық педагогикалық хакатон қорытындыланды

Астанада алғаш рет қаңтар айының 28-29 күндері аралығында ұйымдастырылған «Teacher's Hackathon» республикалық педагогикалық хакатоны сәтті аяқталды. Іс-шара еліміздің барлық өңірінен келген жас педагогтердің басын қосты. Хакатонға жетпіс алты мамандандырылған мектептен жас педагогтер қатысып, он бес командаға бөліне отырып білім беру саласындағы өзекті мәселелерге бағытталған инновациялық жобаларын әзірледі.

Екі күнге созылған хакатон барысында қатысушылар заманауи педагогикалық тәсілдер мен цифрлық технологияларды қолдана отырып, өз идеяларын ұсынды, тәжірибе алмасты. Бұл алаң жас педагогтердің шығармашылық әлеуетін ашуға және кәсіби қауымдастықтағы өзара

байланысты нығайтуға мүмкіндік берді. «Teacher's Hackathon» – жас ұстаздардың кәсіби құзыреттілігін арттыруға, жобалық және командалық жұмыс дағдыларын дамытуға бағытталған маңызды республикалық алаң ретінде қалыптасып келеді.

Арнайы ұйымдардағы тәрбиеленушілер азайған

Өткен жылдың қорытындысы бойынша шамамен 3 мың жетім бала отбасыларға орналастырылды. Осы іс-шара аясында балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында мемлекет қамқоршылардың сенімділігін бағалау мен бақылаудың жаңа моделін енгізді. Институционалдық емес көмекке көшу қарқыны соңғы он жылдың статистикасынан анық байқалады.

Мәселен, осы кезеңде еліміздегі интернаттық ұйымдар желісі жиырма төрт пайызға қысқарып, ондағы тәрбиеленушілер саны елу төрт пайызға азайған. Отбасылық тәрбиелеу формаларына көшу қорғаншылық және қамқоршылық органдары жұмысының сапасын арттыруды талап етті. Осыған байланысты аталған органдардағы мамандар саны 3,3 есеге ұлғайып, үш жүз үш қызметкерден 1028 маманға дейін артты. Бұл әрбір отбасына жеке сүйемелдеу көрсетіп,

балалардың өмір сүру және тәрбиелену жағдайларын жан-жақты зерделеуге мүмкіндік берді.

Сонымен қатар былтырдан бастап заңды өкілдерді іріктеу талаптары күшейді. Енді қамқоршылар міндетті түрде жыл сайын кешенді тексеруден өтеді. Тексеру табыс көздерінің расталуын, денсаулық жағдайын, тұрғын үй жағдайының сәйкестігін және соттылығының болмауын қамтиды. Кез келген тәуекел факторлары, оның ішінде заңды

өкілдің сотқа тартылуы немесе психоневрологиялық немесе наркологиялық диспансерге есепке алынуы қамқоршылық міндетінен дереу шеттетуге негіз болады.

Балаларды қолдаудың баламалы тетігі ретінде тәлімгерлік институты да жүйелі түрде дамып келеді. Бүгінде еліміздің жиырма өңірінде үш жүз алпыстан астам тәлімгер бар. 2025 жылдан бастап тәлімгерлер үшін міндетті кәсіби сертификаттау енгізілді. Бұл ретте баланың туыстық байланыстарын сақтау негізгі басымдық болып қала береді, сондықтан ең алдымен оны жақын туыстарына орналастыру мүмкіндігі қарастырылады. Қазіргі таңда елімізде жетім және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған 20 мың 798 бала бар, олардың сексен екі пайызы отбасыларда тәрбиеленуде.

Студенттік орталықтардың саны артады

Техникалық және кәсіптік білім беруді трансформациялауға арналған 2025-2027 жылдарға арналған Жол картасы аясында елімізде «Business Startup» студенттік орталықтарын дамыту бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуде. Бүгінгі таңда ел аумағындағы алпыс төрт техникалық және кәсіптік білім беру ұйымының базасында жетпіс төрт құрылым жоспарға сай жүйелі жұмыс істейді.

Бұл алдыңғы жылмен салыстырғанда олардың саны 20 орталыққа артқанын көрсетеді. 2023 жылдан бастап бұл жоба пилоттық бастамадан ауқымды модельге көшірілді. Орталықтар нақты сектор өкілдерімен әріптестікте жұмыс істеп, студенттерге тәжірибеге негізделген білім беруді қамтамасыз етеді.

2026-2027 жылдары тағы қырық сегіз «Business Startup» орталығын ашу жоспарланған. Демек алдағы уақытта бұл бағыттағы жастардың кәсіпкерлік құзыреттері барынша нығайтып, экономиканың нақты секторы үшін кадр даярлауды күшейтетіндігінің нақты бір белгісі болып табылады.

АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ

Жасанды интеллект – жасампаз ұлттың болашағы

Қазақстан мектептерінде жасанды интеллектті пайдалану арқылы оқыту әдістерін енгізу ісі жалғасуда. «Келешек мектептері» осы тәжірибені алғашқылардың бірі болып іске асырды. Астана қаласындағы №107, №101, №99 және №104 мектептер базасында апробациядан өтіп жатқан жобадан жасанды интеллект мұғалімдердің күнделікті жұмысын оңтайландыруға пайдаланылады.

Бұл мектептердегі педагогтер отандық жасанды интеллект құралдары – Roqed AI, Kashgari және Stem-solutions, Kahoot платформаларын пайдалануда. Сонымен қатар «RobotAI» мұғалімдердің жұмысын жеңілдетіп, бақылау және тест нәтижелерін автоматты түрде бағалауға көмектеседі. Ал «Google Past» жүйесі оқушылардың материалды өз бетімен әзірлегенін немесе жасанды интеллектті пайдаланғанын анықтайды. Аталған технологиялар мұғалімдер үшін сенімді көмекшіге айналууда.

Жасанды интеллект сабақтарды көрнекі және интерактивті ете отырып, әр оқушының қажеттіліктерін ескере отырып өткізуге мүмкіндік берді. Соның арқасында мұғалімдер оқушымен көбірек жұмыс істеуге көңіл бөле алады, – дейді №107 мектеп директорының орынбасары Бекмат Жаңабергелі. Сонымен қатар пилоттық жобаны жүзеге асырып жатқан мектептерде «Цифрлық сауаттылық» пен «Информатика» пәндерінің мазмұнына жасанды интеллект тақырыптары енгізілді.

Сабақтар оқушылардың жас ерекшелігіне сай құрылып, бастауышта – қарапайым ұғымдар ойын арқылы түсіндірілсе, жоғары сыныптарда чат-бот құрастыру, деректерді талдау және этикалық кейстерді шешу секілді жобалық тапсырмалар қамтылған. Мұндай тәсіл оқушылардың сыни ойлауын, ақпараттық мәдениетін және технологияны пайдалануға жауапты түрде қарауға бағытталған.

ҚР Оқу-ағарту министрі Жұдыз Сүлейменова Алматы жұмыс сапары барысында IT-стартп жетекшілерімен кездесіп, ұлттық білім беру платформаларын қалыптастыру жайын талқылаған болатын. Сала министрі геймификация мен жасанды интеллектті сәтті қолданып жүрген Qalap математикалық платформасын жасаушылардың әзірлемелерімен танысты. Ведомство мұғалімдер мен оқушылардың цифрлық дағдыларын дамытуға және жасанды интеллектті оқу процесіне тиімді интеграциялауға мүдделі.

«Qazaq Digital Mektebi» жобасының негізгі мақсаты – жаратылыстану-математикалық және қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы пәндерді жасанды интеллект көмегімен оқыту. Жоба аясында таңдалған жасанды интеллект көмегімен жасалған жаңа шешімдер оқушыларға материалды өз бетінше игеруге мүмкіндік беріп, оларды білімді белсенді тұтынушыға айналдыруға қажет.

– Біз қазір осы жаңа жобаның

аясында жасанды интеллект саласындағы мүмкіндіктерді сұрыптап жатырмыз. Сондықтан түрлі отандық озық платформа жасаушылардың ұсыныстарын қарастыруға дайынбыз. Әзірленген ұсынымдар осы жобаның мазмұнын байытып, оқушыларды білімді пассивті тұтынушы емес, белсенді игерушіге айналдыру керек, – деді еліміздің бас ұстазы сала мамандарымен өңгімесінде. Қазіргі уақытта министрлік жанынан құрылған арнайы жұмыс тобы цифрлық даму бағытындағы заңнамаға түзетулер әзірлеуде.

Топ құрамында IT-сарапшылар, мемлекеттік орган өкілдері мен тәуелсіз мамандар бар. Олар биылғы жылдың бірінші жартысында білім беру саласындағы пилоттық жобалардың тиімділігін бағалап, заңнамалық және практикалық ұсыныстар әзірлейтін болады. Былтыр білім алушылардың генеративті жасанды интеллект саласындағы курстарға деген қызығушылығы айтарлықтай өскен. «Баршаға арналған генеративті ЖИ» курстар блогы бойынша алынған сертификаттар саны 2024 жылы бес жарым мың болса, былтыр 41 мыңға дейін жеткен. Ең көп сұранысқа ие курстардың қатарында «ChatGPT арқылы жаңашыл оқыту» курсы бар.

Ол бойынша 11 мыңға жуық сертификат берілді. Бұл көрсеткіштер білім алушылар тарапынан генеративті ЖИ-модельдермен тиімді өзара әрекеттесу дағдыларын қалыптастыруға деген жоғары тәжірибелік сұранысты айғақтайды. – Профессорлық оқытушылық құрамға келетін болсақ, персоналды оқытуға жекелендірілген. Бұл жерде OpenAI жобасы шеңберінде профессорлық оқытушылар құрамы өздерінің білім бағдарламаларын әрбір студенттің жеке ерекшелігін ескере отырып, оқу материалдарын дайындауды және ол оқу материалдарын жүзеге асыруға

қажетті құралдарды әзірлеуге көмекші болатын шаралар жүзеге асырылады деп күтіліп отыр, – деді журналистермен сұхбатында ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі комитетінің төрағасы Гүлжан Жарасова.

Елде шетелдік студенттердің саны арта бастағанын білдік. Қазір өзге мемлекеттерден келген 35 мыңнан астам азамат еліміздің аумағындағы түрлі университеттерде білім алып жүр. 2029 жылға қарай олардың санын бір жүз мыңға дейін ұлғайту көзделіп отыр. Ғылым және жоғары білім министрлігі осы орайда «Study in Kazakhstan» жобасы арқылы Вьетнам, Үндістан, Индонезия және Біріккен Араб Әмірліктері секілді бірқатар елде ақпараттық нағыз жүйелі жүргізе бастағаны айтылды.

– «Study in Kazakhstan» цифрлық платформасын биылғы жылдан бастап іске қосу жоспарланып отыр. Платформада отандық жоғары білім беру жүйесі, оқу құны, виза, жоғары оқу орындарына түсу туралы талаптары толық ақпарат қолжетімді болады. Сондай-ақ бағдарламаларды, университеттерді, курстар мен бағыттарды іздеу және іріктеу функциялары

қолжетімді болады, – дейді ҚР Ғылым және жоғары білім вице-министрі Гүлзат Көбенова. Президент тапсырмасы бойынша елде жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының 33 филиалы табысты жұмыс істеп тұр.

Cardiff, Coventry, Woosong және Anhalt сияқты тоғыз жаңа кампус былтыр ашылды. Бұл дарынды жастарды елде сақтап қана қоймай, оларға шетелге шықпай-ақ жаһандық стандарттарға қол жеткізуге мүмкіндік береді. ҚР Оқу-ағарту министрлігінің баспасөз қызметі ұсынған хабарлама бойынша еліміздегі үш жүз мың педагог жасанды интеллектті қолдану бойынша курстан өткен көрінеді. Оқу бағдарламасы барлық өңірді қамтып, педагогтерге цифрлық құралдарды тиімді қолдануды үйретіпті. Тегін онлайн-бағдарлама «Өрлеу» платформасында орналасқан және елдегі барлық педагогтер үшін қолжетімді.

Қатысушылар оқу материалдарын өздеріне ыңғайлы уақытта меңгеріп, курсты аяқтағаны туралы куәлік ала алады. Бағдарлама халықаралық тәжірибеге негізделіп, қазақстандық білім беру жүйесінің ерекшеліктеріне бейімделі әзірленген. – Президент Қасым-Жомарт Тоқаев барлық саланы, оның ішінде білім беруді цифрландыру жөнінде тапсырма берген болатын. Соған сәйкес бейіндік ведомство Үкімет арқылы мұғалімдердің жүктемесін азайтуға, оқушылардың ЖИ сауаттылығын арттыруға бағытталған бірқатар шараны жүзеге асырып жатыр. Оқушылар бұл бағыттағы сауаттылығын арттыруға ерекше көңіл бөлінбек, – дейді ҚР Оқу-ағарту вице-министрі Асылбек Ахметжанов.

Қостанай облысы әкімдігінің қолдауымен осы өңірдегі білім саласына жасанды интеллект шешімдерін енгізуге бағытталған бес қанатқақты жоба қолға алынғанын анықтадық. Рас, бұл аймақтағы білім беру жүйесі бірнеше негізгі бағыт бойынша заманауи тәсілдерді қолдана отырып дамып

келеді. Ең маңызды басымдықтардың бірі – облыс қалаларында да, ауылдарында да оқушыларға оқуға ыңғайлы жағдай жасау.

Соңғы екі жыл ішінде жергілікті тұрғындардың сұранысы бойынша 4860 орындық жеті жаңа білім беру ұйымының ғимараттары салынып, елдің игілігі үшін пайдалануға берілген. Бұл нысандар толықтай заманауи стандарттар мен талаптарға сәйкес келеді. Мемлекет басшысы жариялаған Цифрландыру мен жасанды интеллект жылы аясында өңірде ақпараттық технология саласындағы жобалар бойынша ауқымды жұмыстар атқарыла бастағаны білім басқармасының ақпаратында айрықша атап айтылады.

Astana Hub қолдауымен жеті мектепте мұғалімдер мен оқушыларға бағдарламалау бойынша оқыту жүргізілген. «eData.kz» ЖШС-пен ынтымақтастық аясында облыстың білім беру ұйымы заманауи цифрлық сервистерге (Canva, Quizizz, Google, BookR) қол жеткізіпті. Бұл мүмкіндіктер ұлттық емтихандар мен халықаралық зерттеулерге жасанды интеллектті пайдалана отырып, дербестендірілген дайындықты қамтамасыз етуге бағытталған нақты қадам.

Қала мен ауыл арасындағы білім сапасының айырмашылығын азайту мақсатында шағын мектептердің әлеуетін дамыту жобасы іске асырылууда. Және педагогтердің біліктілігін арттыру, тәлімгерлік, тәжірибе алмасу және заманауи тәсілдерді енгізуді қамтиды, мұнда педагогтердің кәсіби құзыреттіліктерін шектеулі ресурстар жағдайында жасанды интеллектті пайдалана отырып нығайтуға баса назар аударылады. Жобаға алпыс үш шағын мектеп пен 21 толыққанақты мектеп қатысуда. Сонымен қатар облыста IT бағытында тұрақты әлеует қалыптасқан және практикалық тәжірибе жинақталған.

Қазіргі таңда бес пилоттық жоба жасанды интеллект шешімдерін енгізу бойынша, сондай-ақ робототехника бойынша бір жобаны жүзеге асыру қолға алынған. Олардың бірі – жасанды интеллектті қазақ тілін орыс тілінде оқытылатын мектептерде үйретуге пайдалану. Екінші жоба – Tester.kz жүйесі арқылы білімдегі олқылықтарды анықтау және жоюдың кешенді жүйесін енгізу. «AI Mektex» жобасы Қазтелеком АҚ-пен бірлесіп білім беру ұйымдарында қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз етуге ЖИ қолдануға мүмкіндік береді.

Төртінші жоба – көптілді мектептерде ағылшын тілін оқытуда жасанды интеллектті пайдалану. «SmartBolashaq» жобасы – ЖИ арқылы кәсіби бағдар беруге бағытталған. «Artisan Education» жобасы – робототехникаға арналған білім беру платформасы мен жабдықтарын пайдалана отырып инженерлік ойлауды дамытуға арналған. «Болашақ мамандары» кәсіби бағдарлау платформасының жұмысы биылдан бастау алғанын білдік. Платформа оқушыларға жеке қызығушылықтары мен қабілеттеріне сәйкес болашақ кәсіби бағыттарын саналы түрде анықтауға мүмкіндік береді. Сынақ нәтижелері облыс мектептеріне әрі қарай енгізу үшін база болатындығымен ерекше маңызға ие.

ЦИФРОВОЙ ИНСТРУМЕНТ

Более 116 тысяч школьников прошли профориентационные тесты на Mansar Kompas в 2025 году

В 2025 году на платформе Mansar Kompas был внедрён цифровой инструмент профессионального самоопределения, ориентированный на системную профориентационную работу, сообщает Министерство труда и социальной защиты населения Республики Казахстан. По итогам года тестирование на платформе прошли 116,5 тыс. школьников из 7-11 классов.

Данный цифровой инструмент, позволяющий выявить склонность пользователя к той или иной специальности, был создан в рамках реализации плана мероприятий по проведению Года рабочих профессий.

Тест разработан с использованием международных методик оценки интересов и склонностей личности. По итогам его прохождения система автоматически анализирует результаты, формирует и предоставляет пользователю индивидуальные

рекомендации по профессиям, а также информирует о возможностях получения подходящих специальностей и навыков.

Проект реализуется на основе межведомственного взаимодействия государственных органов и отраслевых специалистов при участии Министерства труда и социальной защиты населения, Министерства просвещения и АО «Центр развития трудовых ресурсов».

«Mansar Kompas предостав-

ляет обучающимся инструменты профессиональной диагностики и карьерного планирования, помогая сделать осознанный выбор дальнейшей образовательной и профессиональной траектории», – отметил управляющий директор АО «Центр развития трудовых ресурсов» Ернат Жунусов.

Ожидается, что проходить тестирование и получать рекомендации ежегодно будут не менее 100 тыс. учащихся школ. Для этого проведено обучение региональных координаторов и педагогов-профориентаторов, организовано сопровождение пользователей, внедрены мониторинг и аналитика результатов в разрезе регионов и организаций образования.

В 2026 году планируется расширить охват школьников и масштабировать применение инструмента в организациях образования.

ИТОГУ И ЗАДАЧИ

В столице состоялось расширенное заседание Коллегии Министерства туризма и спорта

В Астане под председательством министра туризма и спорта РК Ербола МЫРЗАБОСЫНОВА состоялось расширенное заседание коллегии, посвящённое итогам деятельности министерства в сферах физической культуры и спорта, туризма, игорного бизнеса и регулирования лотерей за 2025 год, а также ключевым задачам на 2026 год.

В мероприятии приняли участие представители Общественного совета, ветераны отрасли, известные спортсмены и заслуженные тренеры, представители отечественных туристских объединений и ассоциаций, руководители местных исполнительных органов и подведомственных организаций, а также представители неправительственных организаций.

С докладом о достигнутых результатах в 2025 году и планах на 2026 год выступил вице-министр туризма и спорта Республики Казахстан Серик Жарасбаев. В своём выступлении он подчеркнул стратегическую значимость спортивной отрасли как фактора укрепления международного имиджа страны и повышения национального духа.

«В 2025 году в Закон «О физической культуре и спорте» был внесён ряд изменений, направленных на повышение эффективности управления отраслью», – отметил он. – Введён запрет на финансирование за счёт бюджета спортсменов, не имеющих гражданства Республики Казахстан, определены приоритетные виды спорта, установлены новые требования к деятельности аккредитованных спортивных федераций. Кроме того, проведена ротация руководителей государственных спортивных организаций, а регио-

нальные управления оцениваются по системе KPI».

В сфере развития массового спорта в 2025 году систематически занимались физической культурой и спортом 8,5 млн человек, что составляет 44,5% населения страны. Целевой показатель – доведение этого уровня до 50% к 2029 году. Более 240 тыс. детей бесплатно посещали свыше 7 тыс. спортивных секций, на что из местных бюджетов было выделено 50 млрд тенге.

В 2025 году в стране введено в эксплуатацию 147 спортивных объектов, в том числе 107 – в сельской местности и 40 – в городах. Разработана Дорожная карта по развитию спортивной инфраструктуры на 2026-2028 годы, предусматривающая строительство 86 спортивных объектов.

Одним из ключевых событий 2026 года станут XXV зимние Олимпийские и XIV Паралимпийские игры в Милане и Кортина-д'Ампеццо. В Паралимпийских играх примут участие 36 спортсменов из Казахстана, в Паралимпийских – 7 спортсменов.

В ходе заседания Серик Жарасбаев также остановился на результатах работы в сфере туризма. По его словам, в отрасли отмечается устойчивый рост.

«За 9 месяцев 2025 года число внутренних туристов достигло 6,7

ИЗМ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІНІҢ КЕҢЕЙТІЛГЕН АЛҚА МӘЖІЛІСІ

млн человек, что на 741,3 тыс. больше по сравнению с аналогичным периодом 2024 года. Количество иностранных туристов составило 15,7 млн человек, а доходы объектов размещения достигли 268 млрд тенге. Объём инвестиций в туризм составил 1,254 трлн тенге, увеличившись на 32% по сравнению с прошлым годом. Приоритетными туристическими направлениями остаются Алматинский горный кластер, Щучинско-Боровская курортная зона и Мангистауский регион. В Боровом введены в эксплуатацию 10 км велодорожек, 8 смотровых площадок и 4 автостоянки. В Мангистау пла-

нируется повышение доступности уникальных природных объектов», – сообщил вице-министр.

География туристических услуг расширилась до более чем 1100 туров. Продолжается работа по подготовке профессиональных кадров и повышению качества сервиса.

Вице-министр туризма и спорта Бауыржан Рапиков в своём выступлении рассказал о масштабной законодательной работе, проведённой министерством в 2025 году в сфере игорного бизнеса, направленной на защиту прав и интересов граждан, а также о ключевых изменениях в отрасли.

ҰЛТТЫҚ ҚОР – БАЛАЛАРҒА

Толымды табыс болашақ ұрпақты қолдауға бағытталады

«Ұлттық қор – балаларға» бастамасы Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың Қазақстан халқына 2022 жылдың қыркүйек айының бірі күнгі кезекті Жолдауында жарияланды. Бастаманың негізінде ұлттық байлық әрбір азаматқа бала кезінен бастап нақты әрі тікелей пайда әкелуі қажет, ал табиғи ресурстарды пайдаланудан түсетін табыс нысаналы түрде және тең дәрежеде бөлінуі тиіс деген қағидат жатыр.

Бастаманы іске асыру алдыңғы жылдың қаңтар айының бірінде қолға алынған еді. Бұл бірегей бағдарламаға 2006 жылдан бастап туған ел азаматтарының барлық балалары қатысады. Бағдарлама іске қосылған кезеңде 6 млн 919 мың 131 баланы қамтиды. 2024 жылы 304 мың 815 қатысушы жинақталған қаражатты пайдалану құқығына ие болатын жасқа жетті. Қаражатты есептеу барлық қатысушылар үшін тең шарттар аясында жүзеге асырылады және тұрғылықты өңіріне, отбасының табыс деңгейіне немесе ата-анасының әлеуметтік мәртебесіне байланысты емес.

Қаржылық тетік Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының инвестициялық кірісінің 50 пайызын жыл сайын балалардың арнайы мақсатты жинақтау шоттарына бағыттауды көздейді. Қаражат

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорындағы жеке шоттарда жинақталып, пайдалануға дейін инвестицияланады. Бағдарлама қаражатын азамат 18 жасқа толғанға дейін алу мүмкін емес. Есептеулердің көзі мұнайдан, газдан және елдің өзге де стратегиялық ресурстарынан түсетін түсімдер есебінен қалыптастырылатын инвестициялық табыс болып табылады.

2024 жылы әрбір балаға 100,52 АҚШ доллары есептелді. Былтырға есептелген бұл сома 129,38 АҚШ долларын құрады. Мақсатты жинақтарды пайдалану көмелет жасына толғаннан кейін екі бағыт бойынша жүзеге асырылады. Қаражат тұрғын үй жағдайларын

«Ұлттық қор – балаларға» жобасы – бұл әділеттілікке және келешек ұрпаққа деген қамқорлыққа бағытталған қадамымыз.

Қасым-Жомарт Тоқаев
Қазақстан Республикасының Президенті

жақсартуға немесе еліміздің аумағындағы және шетелдегі білім беру ұйымдарында оқу ақысын төлеуге бағытталуы мүмкін. Қаражатты толық көлемде де, ішінара да пайдалануға жол беріледі. Пай-

даланылмаған қалдық мақсатты жинақтау шотында сақталады.

Ресми құзырлы орындар тарапынан жарияланған ақпараттарға сүйенсек, бұл қаражатты алу рәсімі уәкілетті операторлар

арқылы жүргізіледі. Қаражат операторға аударылып, одан әрі қатаң түрде мәлімденген мақсатына сәйкес қаражатты алушының банк шотына аударылады және мақсатты растамай тікелей қаражат алу көзделмеген. 2026 жылғы қаңтар айының бірі күнгі жағдай бойынша мақсатты жинақтарды пайдалану туралы 205 мың 505 өтініш орындалды. Аударылған қаражаттың жалпы көлемі 31,61 млн АҚШ долларынан асты.

Оның ішінде 127 мың 445 өтініш бойынша 19,69 млн АҚШ доллары тұрғын үй жағдайларын жақсартуға, 78 мың 60 өтініш бойынша 11,92 млн АҚШ доллары білім алу ақысын төлеуге бағытталды. Биылдың қаңтар айындағы жағдай бойынша 6 млн 918 мың 656 қазақстандық балаға кезекті есептеу жүргізілді. Бір балаға 130,71 АҚШ доллары мөлшерінде тиесілі. Нәтижесінде бағдарламаға үшінші жыл қатарынан қатысып отырған балаға есептелген қаражаттың жалпы сомасы инвестициялық кірісті қоса алғанда 370 доллар 56 центті құрайды екен.

Демек осы жыл көлемінде 356 мың 613 біздің елдің азаматы 18 жасқа толып, өз мақсатты жинақтарын пайдалану құқығына ие болады. Есептелген қаражат туралы ақпарат ата-аналар үшін egov.kz порталы және kids.enpf.kz сайты арқылы цифрлық форматта қолжетімді. 18 жасқа толған азаматтар Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры мен электрондық үкіметтің сервистері арқылы өз деректеріне дербес қол жеткізе алады.

Аружан РАУАНҚЫЗЫ

РОБОТОТЕХНИКА ТУРНИРИ

Павлодарлық өрендер елордада топ жарды

Астана қаласындағы Назарбаев Университетінде USTEM Foundation қорымен бірлесе отырып және «Астана дарыны» орталығының қолдауымен «ASTANA FIRST & DRONES CHAMPIONSHIP 2026» чемпионаты аясында FIRST Kazakhstan 2025-2026 Astana FIRST AGE робототехника турнирі ұйымдастырылған болатын. Осы жүлделі жарысқа мектеп оқушыларын, жаттықтырушыларды, педагогтер мен еріктілерді қосқанда тоғыз жүзден астам адам қатысты. Біздің аймақтан 21 команда барып, жоғары дайындық деңгейі мен лайықты нәтижелер көрсетті, – деп хабарлайды Павлодар облысы білім басқармасының баспасөз қызметі.

FLL Challenge санаты бойынша Дарынды балаларға арналған Абай атындағы гимназияның «Dagup» командасы (менторлары – Ли Алексей Олегович және Сыздықова Айнура Алтынсариновна) «Engineering excellence award» марапатына ие болды. Ы.Алтынсарин атындағы облыстық қазақ гимназия-интернаты-

ның «Altynsarin Team» командасы (менторлары – Уалқан Еркебұлан Арманұлы және Жаделов Айдос Бекболатович) «Innovation project award finalist» аталымының финалисі атанды.

Дарынды балаларға арналған №8 мектеп-лицейдің «Robodrive8» командасы (менторлары – Медведева Татьяна Фёдоровна және Есенкулова Торғын Джасулановна) «Innovation project award» аталымның жеңімпазы ретінде марапатталды. Бұл командалар мен Павлодар қаласының №2 орта мектебінің «RoboHeart» командасы (менторлары – Аушаханова Акбота Жанабаевна және Айменова Анара Болатовна) SMC (Social Media Challenge) аясында іріктеуден сәтті өтіп, Central Asia FIRST® Championship 2026 халықаралық чемпионатына жол-

дама алды.

Бұдан бөлек облыс орталығында орналасқан Ш.Шөкин атындағы мектептің «Electro squad» командасы (менторлары – Макарова Анастасия Викторовна) – «Motivate

award» аталымымен, дарынды балаларға арналған №8 мектеп-лицейдің «Georobot» командасы (менторлары – Медведева Татьяна Фёдоровна және Есенкулова Торғын Джасулановна)

– «Breakthrough award» аталымы бойынша және Ақсу қаласының №7 жалпы орта мектебінің «Max7Nova» командасы (менторлары – Негманова Каирпану Канапьяновна және Карюкина Александра Николаевна) – «PEER AWARD» аталымына лайықты марапатты иеленді.

FLL Explore санатының негізінде Павлодар қаласының №21 жалпы орта мектебінің «LegoKids» командасы (менторлары – Блок Наталья Леонидовна және Мокроусова Анастасия Геннадьевна) «Champion's award finalist» бойынша финалист болды. Екібастұз қаласының №35 мектеп-гимназиясының «Digital Nomads» командасы (менторлары – Ли Алексей Олегович және Жамбұл Анар Қинаятқызы) «Team model award» аталымын жеңіп алды.

Бұл барлық командалар осы ақпан айының 10-13 күндері аралығында Астана қаласындағы EXPO халықаралық көрме орталығында өтетін Central Asia FIRST® Championship 2026 чемпионатында өңір намысын қорғау құқығына қол жеткізді. Бұл чемпионат Орталық Азияның ең мықты командаларын біріктіреді және Павлодар облысының оқушылары олардың қатарына лайықты түрде кіріп отыр. Қатысушыларға сәттілік тілейміз, өйткені бұл жарыстың басты жүлдесі – Хьюстонда (АҚШ) ұйымдастырылатын робототехникадан әлем чемпионатына жолдама.

Нұрлан САБЫРБАЙТЕП

ИННОВАЦИЯЛАР МЕН САБАҚТАСТЫҚ

Кәрім Мыңбаевтың ғылыми идеялары заманауи контексте

Кәрім Мыңбаевтың туғанына 120 жыл толуына қалалық білім басқармасының қолдауымен жергілікті әдістемелік орталықтың бастамасы бойынша өткен аптада көрнекті қазақ ғалымының атындағы елордалық №59 мектеп-лицейде «Инновациялар мен сабақтастық: Кәрім Мыңбаевтың ғылыми идеялары заманауи контексте» тақырыбында республикалық деңгейдегі ғылыми-тәжірибелік конференция ұйымдастырылған болатын. Іс-шараның басты мақсаты – Кәрім Мыңбаевтың идеяларын насихаттау, пәнаралық ғылымды, білім алушылар мен педагогтердің ғылыми-зерттеу қызметін дамыту, жаратылыстану-ғылыми және гуманитарлық бағыттағы педагогтердің өзара тәжірибе алмасуына бағытталған.

Жиынға бейіндік ведомство мен Қазақ ұлттық аграрлық ғылыми-білім беру орталығы, С.Торайғыров университетінің «Мониторинг» ғылыми-зерттеу орталығы, Мемлекет тарихы институтының ғылыми-ақпараттық бөлімі өкілдері, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ тарих кафедрасының оқытушылары, жаратылыстану пәнінің мұғалімдері қатысты. Конференцияда білім алушылар мен педагогтердің ғылыми-зерттеу дағдыларын дамыту, заманауи ғылым мен білімнің өзекті мәселелері талқыланды. Төрт секцияның жұмысы барысында ғалымның ғылыми және тарихи мұрасын зерттеу, жаратылыстану және гуманитарлық ғылымдардың пәнаралық байланыстарын дамыту, білім алушыларды зерттеу іс-әрекеті-

айрықша атап айтқан абзал.

Маңызды басқосуға ғалымның немересі, қарындасы, Мыңбаевтанушы ғалымдар және еліміздің әр аймағынан арнайы келген бірнеше жүздеген қатысушы жиналып, экологиялық тәрбие мен жаратылыстану пәндерін оқытудың жаңа

мұрасын зерделеуге, олардың ел дамуына қосқан өлшеусіз еңбегін жас ұрпақ санасына жеткізуге бағытталған маңызды алаң, – деді сала жетекшісінің атынан құттықтау лебізін білдірген ҚР Оқу-ағарту министрлігі Орта білім беру комитеті төрағасының орынбасары Зейнеп Махсұтова.

– Кәрім Мыңбаев – отандық биология және ауыл шаруашылығы ғылымдарының дамуына ерекше үлес қосқан, қазақ ғылымының іргетасын қалаушылардың бірі. Оның ғылыми қызметі терең ізденіспен, кәсіби жауапкершілікпен және мемлекет мүддесіне адал қызмет етумен ерекшеленеді. Ғалымның өмір жолы – бүгінгі педагогтер мен жас зерттеушілер үшін табандылықтың, ғылымға адалдықтың және отансүйгіштіктің айқын үлгісі. Мемлекет басшысының білім мен ғылымды дамытуға бағытталған стратегиялық бастамалары аясында ұлт-

ғылыми бағыттағы жүйелі жұмысы мен педагогикалық бастамалары жалпы орта білім беру ұйымдары үшін озық тәжірибе ретінде бағалауға лайық.

– Осы конференция аясында ұсынылатын баяндамалар мен ғылыми жобалар жас ұрпақтың ғылымға деген қызығушылығын арттырады деп сенемін. Осы маңызды іс-шараны ұйымдастыруға үлес қосқан барлық әріптестерге ҚР Оқу-ағарту министрлігі атынан алғысымды білдіремін. Баршаңызға мазмұнды ғылыми пікір алмасу, жаңа идеялар мен нәтижелі ынтымақтастық тілеймін, – деп қорытындылады сөзінің соңын ол.

Ұлы дала тұлғасы, ВАСХНИЛ академигі, қазақтан шыққан тұңғыш биология ғылымдарының докторы Кәрім Мыңбаев жайлы Мыңбаевтанушы, ҚР Журналистер Одағының мүшесі, публицист Кәрім Мыңбаевтың туысы Нұрхан

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Ел тарихы ғылыми орталығының бас ғылыми қызметкері, педагогика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор Дүйсен Сейітқали Жахияұлының «Кәрім Мыңбаев және оның заманы» баяндамасы; КеАҚ «Ұлттық аграрлық ғылыми-білім беру орталығы» Ғылым және халықаралық ынтымақтастық бөлімінің жетекші маманы Сенкебаева Дилора Тажибаевнаның «Кәрім Мыңбаевтың ғылыми идеялары ғылыми контексте» зерттеуі; Кәрім Мыңбаев атындағы №59 мектеп-лицейдің биология пәнінің мұғалімі, биология магистрі Қармақбай Асылбек Әсербекұлының «Мыңбаевтану» 7–10-сынып оқушыларына арналған элективті курсы көптің көңілінен шыққаны даусыз.

Нұрлан САБЫРБАЙТЕП

не ынталандыру, педагогикалық тәжірибемен алмасу, мектептер, лицейлер, жоғары оқу орындарының өзара қарым-қатынасын нығайту бағытында баяндамалар тыңдалды.

Пленарлық отырыста академик Аюп Исаков пен профессор Мақсат Алпысбес бастаған ғалымдар Кәрім Мыңбаевтың аграрлық ғылымдағы ізі мен тарихи мұрасын бүгінгі заманмен байланыстыра отырып талдады. Руслан Каратабановтың ЖИ-дидактика (жасанды интеллект) бойынша жасаған баяндамасы педагогтер арасында үлкен қызығушылық тудырып, білім берудегі цифрлық трансформацияның маңыздылығын көрсетті. Конференцияның ең маңызды жаңалығы ретінде №59 мектеп-лицейдің мұғалімдері әзірлеген 7–10-сыныптарға арналған «Мыңбаевтану» элективті курсының мазмұны талдануын

әдістерін талқылады. Әсіресе, жас зерттеушілердің танымал тарихи тарлан тұлғаның құнды еңбектеріне сүйене отырып жасаған ғылыми ізденістері мен ой-тұжырымдары көпшілікке үлкен әсер қалдырды. Бұл жүздесу ғұламаның ғылыми мұрасын жаңаша зерделеуге, идеяларын қазіргі заман талаптарымен ұштастыруға мүмкіндік берген мазмұнды алаң болғаны даусыз.

– Құрметті конференция қонақтары, қадірлі ғалымдар мен зерттеушілер, білім беру ұйымдарының басшылары, ұстаздар қауымы және жас ізденушілер! Баршаңызды Қазақстан ғылымы мен білім беру саласының көрнекті өкілі, академик Кәрім Мыңбаевтың туғанына 120 жыл толуына арналған республикалық ғылыми-тәжірибелік конференцияның ашылуымен шын жүректен құттықтаймын. Бұл конференция – ұлттық ғылым тарихындағы тұлғалардың ғылыми

ОБРАЗОВАНИЕ: ЛИЧНОСТЬ

Учитель-лидер с международным признанием

«Педагог с международным признанием и американским опытом: вклад в развитие образования и учительского лидерства» – так можно сказать о Бакыт АМИРОВОЙ. Её профессиональная деятельность представляет собой устойчивый и значимый вклад в развитие системы образования на национальном и международном уровнях. Её многолетний путь отражает поступательное профессиональное развитие, признание экспертности и расширение профессионального влияния, объединяя преподавательское мастерство, научно-исследовательскую деятельность, педагогическое лидерство и опыт работы в международной образовательной среде, включая Соединённые Штаты Америки.

Свою педагогическую карьеру Бакыт Амирова начала в Казахско-турецком лицее для одарённых юношей, образовательном учреждении с высоким конкурсным отбором и углублёнными академическими требованиями. Работая с одарёнными и высокомотивированными учащимися, она разрабатывала интерактивные и академически ориентированные методы обучения, направленные на формирование продвинутого уровня владения английским языком, аналитического мышления и учебной самостоятельности. Опыт работы в лицее стал фундаментом её профессиональной экспертизы и дальнейшего карьерного роста.

Следующим этапом стала её профессиональная трансформация и переход в систему Назарбаев Интеллектуальных школ, национальную сеть инновационных школ, отбор педагогов в которую осуществляется на конкурсной основе. В NIS Бакыт Амирова внедряла современные коммуникативные и исследовательские методики, развивая академический английский язык, критиче-

ское мышление и исследовательские навыки учащихся. Высокая результативность её педагогической деятельности подтверждается успехами учеников, которые становились победителями и призёрами национальных и международных олимпиад, научных конкурсов и проектных соревнований.

Значимое место в профессиональной карьере занимает научная деятельность. Исследования Бакыт Амировой посвящены вопросам учительского профессионализма и учительского лидерства, которые ранее оставались недостаточно изученными в казахстанском и центральноазиатском контексте. Её научные работы были представлены и опубликованы в рамках международных академических конференций, обеспечив широкому международному аудиторию, профессиональное признание и устойчивую академическую видимость. Публикации в международных сборниках с ISBN подтверждают, что её исследования соответствуют международным академическим стандартам и вносят оригинальный вклад в образовательную науку.

Особо важным этапом профессионального пути стал опыт работы в США. В 2024 году Бакыт Амирова преподавала английский язык в ZoniLanguageCenter в Нью-Йорке, международном языковом центре, обучающем студентов из разных стран мира. В американской образовательной среде она продемонстрировала высокий уровень профессиональной адаптации, методическую гибкость и способность эффективно работать с многоязычной и мультикультурной

аудиторией. Рост посещаемости, увеличение численности учебных групп и положительная оценка со стороны студентов и администрации стали показателями востребованности её преподавания.

Отдельным направлением профессиональной деятельности стало участие в национальной системе внешней оценки образовательных достижений. В течение нескольких лет Бакыт Амирова была отобрана в качестве эксперта по проверке письменных экзаменационных работ, результаты которых имели решающее значение для дальнейшей образовательной траектории учащихся. Благодаря высокой языковой компетенции, объективности и вниманию к деталям, она была повышена до руководителя группы оценивания, отвечая за обучение экспертов и обеспечение единых стандартов оценки на национальном уровне.

Совокупность профессиональных достижений Бакыт Амировой отражает долгосрочное, системное и признанное влияние на развитие образования, выходящее за рамки одного учреждения или страны. Её профессиональный путь демонстрирует экспертность, международное признание и способность формировать профессиональные стандарты, что делает её вклад значимым для национального и международного образовательного сообщества.

Галия АУЖАНОВА,
учитель русского языка
и литературы
Quantum TECH School
г. Астана

НЕСКУЧНЫЕ ШКОЛЫ

Эксперимент по созданию парфюма

В один из учебных дней в стенах школы-гимназии №91 произошло нечто необычное. Классы наполнились тонкими нотами цитрусов, хвои и тёплых пряностей, а ученики на время превратились в настоящих парфюмеров. Так стартовал эксперимент по созданию духов – часть авторской образовательной программы CP Washington Academy в рамках программы двойного диплома.

Это был не просто творческий мастер-класс. Эксперимент стал живым примером того, как современное образование выходит за рамки учебников. Учащиеся изучали, как аромат влияет на эмоции, память и самочувствие, познакомились с принципами композиции запахов и учились работать с натуральными компонентами. Каждый шаг – от выбора ингредиентов до смешивания нот – превращался в исследование, где наука встречается с искусством.

Особая ценность проекта в его уникальности. Рецепт ароматов была разработана создателями CP Washington Academy и является частью их авторской программы, интегрированной в обучение по системе двойного диплома. Это не случайный набор запахов, а продуманная формула, где каждая нота имеет своё значение и образовательный контекст.

При этом сам проект «Аромат школы» – авторская идея, принадлежащая шко-

ле-гимназии №91. Он отражает характер учебного заведения, его атмосферу, ценности. Данный проект запатентован и уже получил своё признание и освещён национальными телеканалами Казахстана. Эксперимент по созданию духов стал символом нового подхода к обучению: когда знания можно не только понять и увидеть, но и почувствовать. И, возможно, спустя годы выпускники школы-гимназии

№91 будут вспоминать свой школьный путь не только по фотографиям, но и по тому самому аромату, который однажды они создали своими руками.

Дина ЛИ

ДОБРОЕ ДЕЛО

Инициативы Президента – в конкретных делах: Минздрав объявил февраль месяцем донорства крови

В рамках поддержки общенациональных социальных инициатив министр здравоохранения Акмарал АЛЬНАЗАРОВА объявила февраль месяцем безвозмездного донорства крови. Инициатива направлена на развитие культуры добровольного, безвозмездного донорства, укрепление ценностей ответственности, взаимопомощи и гуманизма в обществе.

«Этот год во всём мире проходит под знаком Международного года волонтеров. Как вы знаете, с данной инициативой я выступил на 75-й сессии Генеральной Ассамблеи Организации Объединённых Наций, – отметил недавно Глава государства в своём выступлении на Форуме волонтеров. – Наше предложение получило глобальную поддержку. Казахстан как передовая страна продвигает общиe для всего человечества ценности и передает их будущим поколениям».

Касым-Жомарт Токаев в своём интервью газете «Turkistan» особо подчеркнул роль продолжающейся акции «Таза Қазақстан». «Эта работа имеет огромное значение, ведь речь идёт о сбережении ре-

сурсов, чистоте помыслов, неприятия праздности, важности саморазвития, общей ответственности, добра и благотворительности», – сказал Президент в интервью.

Донорство крови, как было отмечено, является не разовой акцией, а устойчивым общественным движением, напрямую связанным со спасением жизней и поддержкой системы здравоохранения, а также с такими ценностями, как самодисциплина, осознанность и добровольное участие.

«Акция «Таза Қазақстан» – это не только про

чистоту окружающей среды, но и про чистоту намерений, ответственность и вклад каждого гражданина в общее благо. Добровольное донорство крови в полной мере отражает эти принципы», – подчеркнула министр.

В течение всего февраля по всей стране планируется проведение информационно-разъяснительных мероприятий, тематических акций, встреч с донорами и партнёрами, а также специальных программ в центрах крови с акцентом на вовлечение молодёжи. В рамках данной акции любой гражданин страны может проявить акт доброй воли и сдать кровь в центре крови.

Ежегодно в Казахстане донорами становятся свыше 180 тысяч граждан, которые в совокупности совершают более 250 тысяч донаций крови и её компонентов. Более 80 тысяч пациентов ежегодно получают переливания компонентов

крови, при этом общее количество трансфузий достигает около 400 тысяч переливаний в год.

**Пресс-служба
Министерства
здравоохранения
Республики Казахстан**

ОБМЕН ОПЫТОМ

Преподаватели казахстанских колледжей прошли стажировку по программам искусственного интеллекта в Китае

Преподаватели колледжей, представляющие все регионы Казахстана, прошли международную стажировку по направлению искусственного интеллекта в профессиональном инженерном колледже программного обеспечения города Ухань. В стажировке приняли участие 20 специалистов.

Программа охватывала вопросы государственной политики в сфере искусственного интеллекта, современные методики обучения и технологии программного обеспечения, а также практическую подготовку в области smart-автомобилей и трансграничной электронной коммерции.

ПРЕПОДАВАТЕЛИ КАЗАХСТАНСКИХ КОЛЛЕДЖЕЙ ПРОШЛИ СТАЖИРОВКУ ПО ПРОГРАММАМ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В КИТАЕ

В рамках программы участники посетили ведущие IT- и производственные компании города Ухань, где ознакомились с практическим применением технологий искусственного интеллекта в реальных производственных процессах.

По итогам стажировки преподава-

тели успешно сдали практический экзамен и получили сертификаты международного образца. Реализация проекта способствовала укреплению сотрудничества между Казахстаном и Китаем в сфере профессионального образования и заложила основу для дальнейших совместных инициатив.

НОВШЕСТВО

В акимате Алматы создадут управление по защите прав детей

В акимате Алматы будет создано новое структурное подразделение – управление по защите прав детей, сообщает пресс-служба акимата Алматы. Соответствующее решение принято на внеочередной XLI сессии городского маслихата в ходе рассмотрения вопроса о внесении дополнений в решение «Об утверждении схемы управления городом Алматы».

Необходимость создания нового управления обусловлена поручением руководителя Администрации Президента Республики Казахстан, а также изменениями, внесёнными в постановление правительства РК. Данными изменениями предусмотрено формирование специализированных органов по защите прав детей на местном уровне, что направлено на усиление государственной политики в данной сфере.

В ходе сессии депутаты отметили, что вопросы обеспечения прав, законных интересов и безопасности детей в современных условиях приобретают особую актуальность. Создание отдельного управления позволит систематизировать работу в сфере профилактики, повысить оперативность реагирования на возникающие риски и обеспечить более тесное межведомственное взаимодействие.

Выступая на сессии, председатель городского маслихата Меиржан Отыншиев подчеркнул значи-

мость принятого решения.

«Вопросы защиты прав и безопасности детей сегодня выходят на первый план по всей стране. Создание отдельного управления позволит выстроить более эффективную систему профилактики, оперативного реагирования и межведомственной координации, что особенно важно для такого крупного мегаполиса, как Алматы», – отметил Меиржан Отыншиев.

Также сообщается, что деятельность нового управления будет направлена на координацию мер по защите прав детей, мониторинг соблюдения законодательства, проведение профилактической работы и взаимодействие с государственными и общественными организациями. Ожидается, что создание специализированного подразделения позволит повысить уровень защищённости детей и обеспечить комплексный подход к решению вопросов детской безопасности и благополучия на городском уровне.

УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ АКТЮБИНСКОЙ ОБЛАСТИ

В Актобе проведён мониторинг образовательной деятельности «Келешек мектептері»

В городе Актобе в рамках проекта «Келешек мектептері» проведён мониторинг образовательной деятельности общеобразовательных средних школ №80 и №82.

В ходе мониторинга всесторонне рассмотрены организация учебного процесса, качество образовательной и воспитательной работы, безопасность обучающихся, внутренний распорядок школ, состояние образовательной среды, а также организация материально-технической базы и хозяйственной деятельности. Особое внимание было уделено оснащению учебных кабинетов, обеспеченности учебно-методическими материалами, состоянию спортивных и игровых площадок, соблюдению са-

нитарных требований и выполнению правил эксплуатации школьного оборудования.

В состав мониторинговой группы наряду с представителями областного управления образования вошли представители Департамента по обеспечению качества в сфере образования Актыбинской области, филиала Национального центра повышения квалификации «Эрлеу» по Актыбинской области, а также региональный уполномоченный по защите прав детей.

По итогам мониторинга были даны рекомендации и методические советы, направленные на повышение качества образовательного процесса, усиление эффективности учебно-воспитательной работы и формирование для обучающихся безопасной, комфортной и современной образовательной среды.

В Актыбинской области запущен областной проект «Школа лидеров» для педагогов дошкольных организаций

В Актыбинской области начал свою работу новый областной проект «Школа лидеров», направленный на повышение качества состава педагогических кадров дошкольных организаций. Проект ориентирован на улучшение качества воспитания и обучения посредством системного развития профессиональных компетенций педагогов и формирования высококвалифицированных кадров, соответствующих современным требованиям образования.

Основная цель проекта – повышение профессионального уровня педагогов дошкольных организаций, развитие их инновационного мышления и творческого потенциала, а также привлечение к научно-исследовательской деятельности для совершенствования образовательного процесса. Через механизмы непрерывного профессионального развития создаются условия для эффективной и творческой работы педагогов, что позволит обеспечить детям качественное воспитание и образование.

Проект будет реализовываться поэтапно в период

2025-2028 учебных годов. Утверждён трёхэтапный план работы:

- 1-й этап (2025-2026 гг.) – повышение качественного состава на 10-15%;
- 2-й этап (2026-2027 гг.) – повышение на 15-20%;
- 3-й этап (2027-2028 гг.) – повышение на 20-25%.

В рамках реализации проекта определён ряд конкретных индикаторов. В частности, будут разработаны карты профессионального развития для педагогов, проходящих аттестацию, проведена разъяснительная работа, организованы курсы повышения квалификации. В 2026 году обучение пройдут 595 педа-

гогов, в 2027 году – 510, в 2028 году – 550 педагогов. Кроме того, с целью доведения уровня участия педагогов до 70% будут проведены семинары, семинары-практикумы, курсы, мастерские, конкурсы, олимпиады и конференции.

Одним из ключевых результатов проекта станет увеличение доли педагогов, получивших квалификационную категорию, с 10% до 25% в период 2025-2028 годов. Данная инициатива будет способствовать формированию профессиональных лидеров в системе дошкольного образования и станет импульсом для вывода качества образования в регионе на новый уровень.

САПАЛЫ БІЛІМ КЕПІЛІ

Мектеп командасымен тиімді жұмыстың нәтижесі

Қазіргі білім беру кеңістігінде мектептің табысты дамуы командалық жұмысты тиімді ұйымдастырумен тікелей байланысты. Осы орайда біздің білім ордасында тірек мектебінің жоспарына сәйкес «Мектеп командасымен жұмыс: жоспарлау, бақылау, қолдау» тақырыбында аудандық семинар ұйымдастырылды.

Бұл басқосу магниттік мектептер Ш.Уалиханов, Ж.Нәжімеденов, Д.Нүрпейісова, С.Мұқанов, Құрманғазы атындағы және Қиғаш жалпы орта мектептерінің педагогикалық ұжымдары арасындағы кәсіби ынтымақтастықты нығайтуға, командалық басқару үдерісін жетілдіруге бағытталған еді. Іс-шараның негізгі мақсаты – мектеп командасының бірлескен жұмысын жүйелі жоспарлау, оқу үдерісін нәтижеге бағыттап отырып бақылау және педагогтерге кәсіби қолдау көрсету тетіктерін тәжірибеде көрсету болды.

Психологиялық тренинг – командалық бірліктің негізі. Іс-шараны мектеп психологы Р.Темирова «Броундық қозғалыс» тренингімен бастап, қатысушылар арасында сенімге негізделген жағымды орта қалыптастыруға бағыттады. Тренинг барысында педагогтер өзара

қарым-қатынасты нығайту, команда ішінде ашық диалог орнату және бірлескен шешім қабылдау дағдыларын дамытуға мүмкіндік алды. Бұл бөлім командалық менеджменттің маңызды құрамдас бөлігі ретінде семинардың мазмұнын тереңдете түсті.

Семинардың тәжірибелік бөлімінде оқу ісі жөніндегі орынбасар Ж.Мукашалиева «Сабақты өнімді өткізу: Сингапур әдістерін қолдану жолдары» тақырыбында ұйымдастыру жолдары көрсетілді. Қатысушылар белсенді оқытуға негізделген құрылымдармен танысып, оларды оқыту үдерісінде тиімді қолданудың артықшылықтарын талқылады. Бұл тәсілдер оқышылардың белсенділігін арттырумен қатар мұғалімдер арасындағы кәсіби ынтымақтастықты күшейтуге ықпал ететіні атап айтылды.

Маңызды бөлімдердің бірі – ұйымшыл ұстаздар ұжымының жетекшісі Арайлым Жасеновның педагогикалық хакатоны «Табыс критерийіне негізделген мектеп дамуы: жоспарлау және нәтижені бағалау» мәселесі болды. Қатысушылар стратегиялық басымдықтарды нақтылап, күтілетін нәтижелерді өлшенетін көрсеткіштер арқылы белгілеудің маңызын түсінді. Практикалық тапсырмалар барысында жоспарлау, бақылау және бағалау үдерістерінің өзара байланысы айқын көрініс тапты.

Жүздесу аясында «HADI циклі. Дерекке негізделген шешім қа-

былдау» тақырыбында өткен оқу орынбасары Б.Нурғалиеваның жұмысы, мектеп тәжірибесінде қолданудың тиімді үлгісі ретінде ұсынылды. Бұл тәсіл педагогикалық үдерісті талдауға, дерекке сүйене отырып шешім қабылдауға және үздіксіз жетілдіруге мүмкіндік беретінімен ерекшеленді. Қатысушылар HADI циклін мектепшілік бақылау мен даму жоспарына енгізу жолдарын талқылады.

Қорыта келе тобықтай тұжырым жасағанда бұл семинар мектеп командасымен жұмысты жүйелі ұйымдастырудың, нәтижеге бағытталған жоспарлау мен қолдаудың білім сапасын арттырудағы шешуші рөлін тағы бір мәрте дәлелдеді. Осындай кәсіби алаңдар педагогтер арасында ынтымақтастықты нығайтып, мектептің тұрақты дамуына жол ашады.

Арайлым КАРЖАУОВА,
Ақкөл жалпы орта мектебінің директоры,
қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі,
Атырау облысы,
Құрманғазы ауданы,
Хиуаз ауылы

СЛУЖБА ЦЕНТРАЛЬНЫХ КОММУНИКАЦИЙ ПРИ ПРЕЗИДЕНТЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Здоровье школьников – в фокусе санитарного мониторинга

Как отметила заместитель председателя правления Национального центра общественного здравоохранения МЗ РК Манар Смагул, в прошлом году у 7% детей общеобразовательных школ выявлена различная патология опорно-двигательного аппарата, органов зрения и нервной системы.

В разрезе регионов это составляет до 20% детей. По данным результатов профилактических медосмотров учащих обще-

образовательных организаций, чаще всего отмечаются заболевания органов зрения – порядка 40%, патология нервной системы

– 9,4% и сколиозы – около 6%. «Основными причинами развития данных патологий являются несоответствие мебели (стол, стулья) росту обучающихся, расстановка мебели. В рамках проводимых мониторингов будет проводиться контроль соответствия мебели физиологическому развитию ребёнка, замеры микроклимата, освещённости, шумов», – пояснила спикер в ходе круглого стола в СЦК.

В стране расширены полномочия главных государственных санитарных врачей

С 1 февраля т.г. расширены полномочия главных государственных санитарных врачей, в том числе введены новые правила по усилению санитарного контроля над организациями, оказывающими услуги детям.

«Государственные санитарные врачи могут вносить администраторам бюджетных программ частные представления об устранении причин

правонарушений, а также направлять обязательные для исполнения рекомендации местным исполнительным и государственным органам в отношении объектов государственной собственности, а также требовать выполнения этих рекомендаций. Основная цель этих мер – защита жизни и здоровья детей, переход к реальным профилактическим мерам, раннее выявление и устранение нарушений», – сказал заместитель руководителя Департамента санитарно-эпидемиологического контроля г. Астаны Мухамгали Арыспаев.

Под особый санэпидконтроль подпадают около 15 000 организаций образования

Об этом в ходе круглого стола на площадке СЦК сообщила заместитель председателя Комитета по охране прав детей Минпросвещения РК Юлия Овечкина.

«Одним из ключевых нововведений стало введение принципа внезапности государственного контроля при проведении внеплановой проверки. Если ранее при поступлении сигнала о нарушении прав детей контрольные мероприятия подлежали предварительной регистрации, а проверяемый субъект заранее знал о предстоящей проверке и имел возможность к ней подготовиться, то сегодня внеплановые проверки проводятся без предварительного уведомления. Такой подход позволяет получить объективную картину реального состояния условий, в которых находятся дети, и своевременно выявить угро-

зы их жизни и здоровью», – сказала спикер.

По её словам, анонимные обращения не являются основанием для проведения внеплановой проверки – внеплановые проверки проводятся только при наличии конкретных фактов нарушений прав ребёнка. Годовой список плановых проверок формируется в автоматическом режиме и размещается на интернет-ресурсе Комитета по

охране прав детей.

«Комитет по охране прав детей подчёркивает, что введение новых механизмов контроля не носит карательного характера. Речь идёт прежде всего о профилактике, своевременном выявлении рисков и повышении ответственности руководителей организаций, осуществляющих деятельность где проживают и находятся дети», – подчеркнула Юлия Овечкина.

ЦИФРОВИЗАЦИЯ

Поступление в военные вузы Казахстана перевели в онлайн-формат через eGov

Министерство обороны Казахстана внедрило цифровой механизм подачи документов в военные учебные заведения. С 1 февраля 2026 года заявления на поступление в военные вузы Минобороны РК принимаются онлайн через портал eGov.kz.

Подать заявку могут граждане мужского пола в возрасте от 18 до 24 лет. Приём заявлений продлится до 10 июня 2026 года.

Для оформления заявки необходимо авторизоваться на портале eGov.kz, перейти в разделы «Гражданам» – «Воинский учёт и безопасность» – «Воинская служба», выбрать услугу «Приём заявлений для поступления в военные учебные заведения» и заполнить электронную форму. Кандидату требуется указать основные данные, выбрать учеб-

ное заведение, дать согласие на обработку персональных данных и подписать заявление одним из доступных способов.

Проверка сведений о заявителе осуществляется автоматически. Система запрашивает данные из психоневрологического, наркологического и туберкулезного диспансеров, а также информацию о наличии судимости и инвалидности. Документы, удостоверяющие личность, сведения об образовании и результаты ЕНТ загружаются из государственных информационных систем без участия кандидата.

Результат рассмотрения заявки отображается в личном кабинете пользователя в разделе «История получения услуг». В случае одобрения выдаётся электронный документ, подписанный цифровой подписью уполномоченного лица, при отказе направляется мотивированное уведомление.

Новый формат подачи доку-

ментов делает процесс поступления более доступным и прозрачным. Обучение в военных

учебных заведениях осуществляется бесплатно по программам бакалавриата и предусматривает га-

рантированное трудоустройство. По окончании обучения выпускникам институтов присваивается воинское звание «лейтенант», колледжей – «сержант».

Ранее документы оформлялись через местные органы военного управления и требовали прохождения медицинских комиссий и личного посещения ведомств. В настоящее время основные процедуры автоматизированы.

В системе Министерства обороны функционируют три военных института: Военный институт сухопутных войск (Алматы), Военный институт воздушной обороны (Актобе) и Военно-инженерный институт радиоэлектроники и связи (Алматы), которые ведут подготовку офицеров, а также пять военных колледжей, готовящих сержантский состав. Подробную информацию о вузах и специальностях можно получить по ссылке <https://www.gov.kz/memleket/entities/mod/activities/136?lang=ru>.

КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚ

Компьютерлік-графикалық сауаттылықтың негізі

Қазақстан Республикасында цифрлық экономиканың қарқынды дамуы кадрларды кәсіби даярлау сапасына жаңа талаптар қойып отыр. Қазіргі таңда маманның бәсекеге қабілеттілігі тек теориялық білім деңгейімен ғана емес, сонымен қатар заманауи цифрлық құралдарды кәсіби қызметте тиімді қолдану алуымен айқындалады.

Айбек КУЛДЫБАЕВ,
Жәңгір хан атындағы
Батыс Қазақстан аграрлық-
техникалық
университетіндегі
политехникалық
институттың оқытушысы,
Батыс Қазақстан облысы,
Орал қаласы

Осы тұрғыда компьютерлік-графикалық сауаттылық болашақ мамандарды даярлаудың маңызды факторларының біріне айналуда. Компьютерлік-графикалық сауаттылық графикалық ақпаратпен жұмыс істей алу, сызбалар мен схемаларды оқу және талдау, сондай-ақ объектілер мен процестердің визуалды және цифрлық модельдерін құрастыру

қабілеттерін қамтиды. Болашақ инженерлер, технологтар және аграрлық сала мамандары үшін бұл дағдылар кәсіби қызметтің ажырамас бөлігі болып табылады.

Себебі қазіргі өндіріс цифрлық жобалау мен визуализацияға негізделуде. Педагог-ғалым, PhD докторы Н.Талғатованың тұжырымдамасына сәйкес: «Компьютерлік сауаттылық қазіргі білім беру жүйесінде тұлғаның кәсіби және әлеуметтік бейімделуінің негізгі алғышарты болып табылады». «Компьютерлік-графикалық сауаттылықты қалыптастыру студенттердің кәсіби ойлауын дамытудың маңызды шарты және білім беру сапасын арттырудың тиімді тетігі», — дейді педагог-ғалым, профессор А.Құсайынов.

Осылайша біздің жоғары оқу орнындағы білім алушылардың компьютерлік-графикалық сауаттылығын қалыптастыруда жүйелі көзқарастың маңыздылығын көрсетеді. Университеттің білім беру үдерісіне автоматтандырылған жобалау жүйелері мен үш өлшемді модельдеу бағдарламалары белсенді түрде енгізіліп, олар бейіндік пәндерді оқыту барысында кеңінен қолданылады. Бұл оқу процесінің практикалық бағытын күшейтіп, теориялық білім мен болашақ кәсіби қызмет арасындағы байланысты қамтамасыз етеді.

Университетте практикалық бағдарланған оқыту формаларына ерекше көңіл бөлінеді. Компьютерлік графиканы қолдана отырып орындалатын оқу және жобалық тапсырмалар студенттердің кеңістікті ойлауын, талдау қабілетін және кәсіби шешім қабылдау дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Сонымен қатар мұндай жұмыс түрлері білім алушылардың оқу мотивациясын артты-

рып, нәтижеге жауапкершілікпен қарауын қалыптастырады.

Компьютерлік-графикалық сауаттылықты қалыптастыруда мұғалімнің рөлі айрықша. Университеттегі оқытушы-педагогтердің цифрлық құзыреттілігін арттыру және оқыту әдістемелерін жаңарту бағытында жүйелі жұмыс жүргізілуде. Қазіргі заманауи ұстаз тек білім көзі ғана емес, сонымен қатар цифрлық технологияларды кәсіби құзыреттерді дамыту құралы ретінде пайдалана алатын әмбебап маман.

Қорытындылай келе, өңірлік университетіміздің білім беру тәжірибесі компьютерлік-графикалық сауаттылық кәсіби даярлықтың базалық элементі екенін дәлелдейді. Бұл дағдыларды дамыту оқыту сапасын арттыруға және тәуелсіз мемлекетіміздегі білім беру жүйесін жаңғыртуға бағытталған стратегиялық міндеттерге сай келетін адами капиталды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ

Пәннің кәсіптік білім беру жүйесіндегі орны

Қазіргі таңда кәсіптік білім беру жүйесінің басты мақсаты – еңбек нарығына бейімделген, бәсекеге қабілетті маман даярлау. Алайда болашақ маманның кәсіби шеберлігімен қатар оның тілдік мәдениеті, рухани дүниесі мен ұлттық құндылықтарды меңгеруі де аса маңызды. Осы тұрғыда қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің кәсіптік білім беру жүйесіндегі орны айрықша.

Қазақ тілі – мемлекеттік тіл. Оны меңгеру әрбір азаматтың міндеті ғана емес, кәсіби табысының да негізгі кепілі. Колледж студенттері болашақта түрлі салада қызмет атқаратындықтан, олардың сауатты сөйлеуі, ресми құжаттармен жұмыс істей алуы, кәсіби ортада өз ойын нақты әрі мәдениетті жеткізе білуі ерекше маңызға ие. Қазақ тілі сабақтары студенттердің тілдік құзыреттілігін арттырып, іскерлік қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыруға бағытталады.

Кәсіптік білім беру ұйымдарында қазақ тілі пәнін оқытуда кәсіби бағыттағы мәтіндермен жұмыс жүргізу, терминологиялық қорды дамыту, ісқағаздарын сауатты жазуға үйрету – басты міндеттердің бірі. Бұл студенттердің болашақ мамандығына тез бейімделуіне, мемлекеттік тілде еркін қызмет атқаруына мүмкіндік береді. Ал қазақ әдебиеті – студенттердің рухани дамуына ықпал ететін қуатты тәрбие құралы.

Әдеби шығармалар арқылы жастар адамгершілік, адалдық, еңбекқорлық, жауапкершілік, отансүйгіштік сынды асыл қасиеттерді бойына сіңіреді. Абай, Шәкәрім, Мағжан, Мұхтар Әуезов сияқты ұлы ойшыл-

дардың еңбектері студенттерді терең ойлауға, өмірге саналы көзқараспен қарауға тәрбиелейді. Бүгінгі таңда білім беру үдерісінде заманауи әдіс-тәсілдерді тиімді қолдану – уақыт талабы.

Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында жобалық жұмыстар, пікірталастар, презентациялар, эссе жазу, шығармашылық тапсырмалар ұйымдастыру студенттердің белсенділігін арттырып, пәнге деген қызығушылығын күшейтеді. Бұл әдістер олардың сыни ойлау қабілетін дамытып, өз пікірін еркін әрі дәлелді жеткізуіне жол ашады. Қазақ тілі мен әдебиеті пәні студенттердің тұлғалық қалыптасуына да зор әсер етеді.

Әдеби кейіпкерлердің тағдыры арқылы жастар өмірлік құндылықтарды саралап, дұрыс шешім қабылдауға үйренеді. Бұл – болашақ маманның кәсіби этикасы мен азаматтық ұстанымының негізі. Ұстаздың рөлі бұл үдерісте ерекше. Кәсіптік білім беру ұйымдарындағы қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің оқытушысы студентке тек білім беруші ғана емес, рухани бағыт-бағдар көрсетуші тұлға болуы тиіс.

Ұстаздың ізденісі мен жаңашылдығы – білім сапасының артуына тікелей әсер етеді. Қорытындылай келе, кәсіптік білім беру жүйесіндегі қазақ тілі мен әдебиеті пәні – болашақ маманды жан-жақты қалыптастыратын маңызды сала. Ана тілін қадірлейтін, ұлттық әдебиетті терең меңгерген, ойы озық, тілі жатық маман – ел дамуының сенімді тірегі. Сондықтан бұл пәннің маңызын арттыру – білім беру жүйесінің басты міндеттерінің бірі.

Рысалды УМАРОВА,
Жайсаң көпсалалы
колледжінің
қазақ тілі мен әдебиеті
пәнінің оқытушысы,
Ақтөбе облысы,
Мәртөк ауданы,
Жайсаң ауылы

МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Пәнаралық байланыс арқылы дамытудың маңызы

Математика мұғалімдерінің педагогикалық жұмысына қойылатын талаптардың басқа пәндер мұғалімдерінің жұмысына қойылатын талаптардан гөрі елеулі ерекшеліктері, айырмашылықтары бар. Сол талаптарды іске асыру – мұғалімнің жұмыстарының мақсаттылығын күшейтіп, сабаққа және сабақтан тыс уақытында нәтижелі әрі құнды материалдарды ұйымдастыруына мүмкіндіктер туғызады. Математика – жеке тұлғаның ақыл-ой қабілетінің көзін ашу және оның үздіксіз дамуы мен жетілуді қамтамасыз ететін және жалпы білім беретін пәндердің ішіндегі күрделі пәндердің бірі.

Гүлзат ЖАҢЫЛОВА,
Қазалы аграрлық-техникалық
колледжінің математика
пәнінің оқытушысы,
Қызылорда облысы,
Қазалы қаласы

Қазіргі қоғамда математикалық сауаттылық кез келген мамандықтың ажырамас бөлігіне айналды. Ол тек есептеу қабілеті емес, кәсіби ортада деректерді талдау, дұрыс шешім қабылдау және ресурстарды тиімді пайдалану дағдысын қалыптастырады әрі кәсіптік білім беру саласында болашақ жұмысшы мамандар даярланып жатқан соң, пәнді міндетті түрде мамандықпен байланыстыру талап етіледі. Пәнаралық байланыс дегеніміз – шын өмірдің объектілері, құбылыстары мен процестері арасындағы синтездеуге, интегралдауға ұшырайтын қарым-қатынасты бейнелейтін

категория, білім берудің құрамды бір бөлігі болса, математикалық сауаттылық дегеніміз – тек есеп шығару дағдысы емес, ол күнделікті өмірде, оқу мен кәсіби қызметте математикалық білімді тиімді қолдана білу қабілеті.

Білім алушылардың математикалық сауаттылықтарын арттыруда пәнді мамандықпен байланыстырып оқытудың тиімділігі: біріншіден, математикалық сауаттылық кәсіби міндеттерді сапалы орындауға мүмкіндік береді. Бұл мамандардың жұмыс тиімділігін арттырады. Екіншіден, мамандық таңдауда математикалық сауаттылық бағыт-бағдар береді. Білім алушы өз қабілетін математикамен байланысты мамандықтарда сынап көріп, болашақ кәсібін саналы түрде таңдай алады. Бұл кәсіби бағдар беруде маңызды рөл атқарады. Үшіншіден, еңбек нарығында бәсекеге қабілетті болуға ықпал етеді. Қазіргі таңда деректермен жұмыс істеу, сандық көрсеткіштерді талдау, цифрлық технологияларды пайдалану көптеген мамандықтарға ортақ талап болып отыр. Математикалық сауатты маман жұмыс беруші үшін құнды кадр саналады.

Төртіншіден, өмір бойы білім алуға негіз қалайды. Математикалық ойлау дағдысы жаңа технологияларды меңгеруге, кәсіби біліктілікті үнемі жетілдіруге көмектеседі. Бұл тез өзгеретін кәсіби ортада аса маңызды. Мысалы, математикалық сауаттылыққа негізделген тапсырмалар: «Үйлер мен ғимараттарды салу және пайдалану» мамандығында оқитын білім алушылар үшін: Құрылыс инженері ұзындығы – 14 м, ені – 10 м болатын алаңға бе-

тон құюы керек. Сұрақтар: Алаңның ауданын тап. Егер 1 м² бетонға 5 мың теңге кетсе, жалпы шығынды есепте.

«Дөнекерлеу ісі» мамандығында оқитын білім алушылар үшін: Төртбұрышты қаңылтырдан труба жасалған. Биіктігі – 8 м, диаметрі – 32 см. Сұрақтар: Геометриялық дене қалай аталады? Қаңылтырдың ауданын тап. Геометриялық дененің толық беті неге тең? «Ауыл шаруашылығы» мамандығында оқитын білім алушылар үшін: «Сыр маржаны» ЖШС 6 гектар жерге күріш екті. 1 гектардан орта есеппен 19 центнер өнім алынды. Сұрақтар: Барлық алынған өнімнің мөлшерін есепте (центнермен). Оны тоннаға айналдыр. Осы тектес тақырыпқа сәйкес тапсырмаларды өртүрлі етіп (есептеу, пайыздық есеп, қаржылық сауаттылық, тәжірибелік, талдау және қорытынды) беру арқылы математиканың мамандықтағы маңызын түсіндіруге болады.

Қорытындылай келе, оқу үдерісінде дәстүрлі оқыту тәсілдері заманауи инновациялық педагогикалық технологиялармен ұштастырылып, тақырыптар арнайы пәндермен пәнаралық интеграция негізінде жаңартылып, мамандықтарға бағытталған тапсырмалар жаңа инновациялық әдіс-тәсілдер арқылы жүзеге асырылса, білім алушы үшін сапалы білім болар еді. Математикалық сауаттылық пен мамандық арасындағы тығыз байланыс білім алушыны болашақ еңбек жолына дайындайды. Ол кәсіби табысқа жетудің, саналы шешім қабылдаудың және қоғамда өз орнын табудың негізгі кепілі болып табылады.

ӘРБІР БАЛА – ЕРЕКШЕ ТҰЛҒА

Дарынды балалармен жұмыс: жүйе және нәтиже

Әрбір бала – ерекше тұлға. Олардың арасында табиғатынан зерек, белгілі бір салаға (математика, тіл, өнер, спорт) бейімі жоғары дарынды балалар болады. Облыстың дарынды балаларына қолдау көрсету мақсатында «Абай облысының дарынды балаларын анықтаудың, дамытудың және қолдаудың 2023-2027 жылдарға арналған Кешенді жоспары» аясында әр түрлі бағыттағы бірнеше жобалар қамтылған.

Дарынды анықтау және қолдау зертханасы дарынды балалармен жұмысты жоспарлау, оларды анықтау және педагогикалық-психологиялық сүйемелдеу сынды қызмет түрлерін жүзеге асырады. Жас таланттар мен көшбасшыларды қолдау және дамыту жөніндегі «El Umiti» бастамасы 2019 жылы ұсынылған жобаларын жүзеге асыруда: ауыл оқушыларына арналған «Мың бала» Ұлттық зияткерлік олимпиадасы, «Qabile» жобасы, «EL UMITI TALENT» – қазақстандық оқушыларға арналған пәндік олимпиадасы.

«Тіл – татулық тірегі» облыстық

ашық алаңы өткізілді. Іс-шара мемлекеттік тілді меңгеріп, қазақтың тарихы мен мәдениетін, салт-дәстүрі мен әдет-ғұрыптарын бойына сіңірген, ұлттық аспаптарда ойнауды үйренген түрлі этникалық топтардың дарынды балаларына қолдау көрсету және оларды басқаларға үлгі ету мақсатында ұйымдастырылды. Қазақ тілін жақсы меңгерген дарынды өзге ұлт оқушылары мен студенттері Абай атамның өлеңдерін жатқа оқып, өнін орындап, домбырада күй шертіп, ашық алаңның барлық қатысушыларын өнерлерімен тәнті етті.

Мұғалімдер мен ата-аналардың педагогикалық-психологиялық сауаттылығын арттыруға бағытталған жүйелі семинарлар білім беру сапасын

көтерудің негізгі тетігіне айналды. Мектеп пен отбасы арасындағы тығыз байланыс пен кәсіби қолдаудың нәтижесінде оқушылардың танымдық белсенділігі артып, облыс деңгейінде жоғары көрсеткіштерге қол жеткізілді. Бұл тәжірибе тұлғаның үйлесімді дамуын қамтамасыз етуде теория мен практиканың ұштасуы қаншалықты маңызды екенін дәлелдейді.

Жалпы білім беретін ұйымдардың педагог-психологтарын балалардың қабілеті мен дарындылығын диагностикалау, дамыту және қолдаудың тиімді әдіс-тәсілдерімен таныстыру мақсатында «Балалардың қабілеті мен дарындылығын диагностикалаудың, дамытудың өзекті мәселелері»

облыстық психологиялық консалтинг ұйымдастырылды.

Консалтинг барысында балалардың қабілеті мен дарындылығын диагностикалау, дамыту және қолдаудың тиімді әдіс-тәсілдері қарастырылып, облыстық және республикалық педагог-психологтарына арналған олимпиада жеңімпаздары мен қатысушылары, жоғары оқу орын аға оқытушылары өз тәжірибелерімен бөлісті.

Педагогтердің кәсіби қызметін қолдауға, шығармашылықпен айналысатын мұғалімдердің озық тәжірибелерін тарату, жаңашыл идеяларын ұсыну, жетістікке жету жолы туралы пікір алмасып, педагогтерге ақыл-кеңестер беру мақсатымен «Менің мамандығым – менің мақтанышым» экспресс-конкурсы, «Дарынды оқушы – білікті ұстаздан» жобасы, «Шығармашыл сын – серіктес тұлға», «Үздік мектеп медиажобасы» облыстық байқаулары, «Portfolio» зияткерлік ойыны, психологтарға арналған «Менің сайтым» конкурсы жүзеге асырылып отыр. «Жасыл мекен» конкурсы білім беру мекемесінің үздік аумағын абаттандыру және көгалдандыру тақырыбында жыл сайын өткізіліп тұрады. Дарынды оқушыларды ұлықтау мотивациясын арттырып, олардың болашақта да табысты болуына ықпал ету мақсатында әлеуметтік желіде

(11 мың 400 адамның үлкен аудиториясы) Instagram-да мұғалімдер мен оқушылардың өздерінің жетістіктері туралы СТОРИТЕЛЛИНГ бейнежазба бағдарламасы шығады. Жыл қорытындысы бойынша «Абай дарындары» және «Дарынды оқушы – білімді ұстаздан» журналдары шығарылады.

Дарынды балалармен жұмыс – бір сәттік науқан емес, үздіксіз және жан-жақты үдеріс. Мұғалімдер мен ата-аналардың бірлескен жұмысы, педагогикалық-психологиялық білімнің жоғары деңгейі және оқытудың инновациялық әдістерін қолдану арқылы біз әрбір дарынды баланың талантын аша аламыз. Қол жеткізілген жоғары нәтижелер осы таңдалған бағыттың дұрыстығын көрсетеді. Болашақта бұл жұмысты одан әрі тереңдетіп, дарынды жастардың Қазақстанның өркендеуіне үлес қосуына жағдай жасау – біздің басты міндетіміз болып қала бермек.

Дархан НУРКАСЫМОВ,
Меруерт ЕРЕЖЕПОВА,
Айгүль БЕКУБАЕВА,
Гулнар СЕРИККУЛОВА,
ДпҚББДОҒӘ
«Дарын» орталығының
әдіскерлері,
Назгуль ТЛЕУБЕРДИЕВА,
педагог-психолог,
Абай облысы,
Семей қаласы

ҰРПАҚҚА ҰЛАФАТ

Адами адалдыққа бір қадам

Адамзат тарихында ең асыл қасиеттердің бірі – адалдық. Адалдық – тек қана моральдық ұстаным емес, ол қоғамның тұрақтылығы мен өркеніетті дамуының іргетасы. Әділетсіздік пен жалғандық белең алған қоғамда адалдыққа бір қадам – болашаққа жасалған үлкен қадам. Халық даналығында: «Адал адамның жүзі жарық, сөзі анық», – деп айтылған.

Орынкүл БАЛМАҒАНБЕТ,
Қарашатау жалпы орта білім беру мектебінің математика пәнінің мұғалімі, Ақтөбе облысы, Әйтеке би ауданы, Құмқұдық ауылы

Қазақ тарихына көз жүгіртсек, Төле би, Қазыбек би, Әйтеке би сынды данагөйлердің шешендік сөздерінде әділдік пен адалдықтың орны ерекше көрсетілген. Олар үшін

адал сөз – халық бірлігінің негізі болды. Мектептегі академиялық адалдық принциптері де осының айғағы. Оқушыны әділ бағалау, оның еңбегін құрметтеу – мұғалімнің кәсіби адалдығының көрінісі. Егер ұстаз өзі үлгі болса, шәкірт те адалдыққа бейімделеді.

Әлемдік ойшыл Сократ: «Адалдық – адамның өзіне деген құрметі», – деп айтқан. Өз көзқарасымды білдірсем: адалдыққа бір қадам – бұл қоғамдағы әділдікті нығайтатын ең мықты құрал. Педагог ретінде мен үшін адалдық – кәсіби парыз. Балаларды адалдыққа тәрбиелеу арқылы біз болашақтың сенімді азаматтарын қалыптастырамыз. Егер біз жас буынды адалдыққа тәрбиелей алсақ, онда еліміздің ертеңі сенімді қолда болады. Қазақтың ұлы ақыны Жүсіпбек Аймауытов: «Адал еңбек, адал жүрек – адамды адам ететін қасиет», – деп бекер айтпаған.

Адам бойындағы адалдық тек жеке тұлғаны ғана емес, тұтас қоғамды қалыптастырады. Өйткені шынайылық пен әділдікке негізделген ортада сенім орнайды, сенім бар жерде даму бар. Қорытындылай келе, адалдық – кез келген қоғамның дамуындағы ең басты құндылық. Сондықтан «Адалдыққа бір қадам» – бұл мен үшін тек ұран ғана емес, азаматтық ұстаным. Әр күн сайын адал шешім қабылдау, адал еңбек ету, адал қарым-қатынас жасау – менің жеке өмірлік қағидам.

Ұлы ойшыл Конфуцийдің: «Адалдық – сенімділіктің анасы», – деген сөзі бар. Шындығында да, адалдық арқылы сенім артып, сенім арқылы әділетті қоғам құрылады. Менің жеке ұстанымым: «Адалдыққа бір қадам – әділетті қоғамға мың қадам». Осы қағида әрбір азаматтың жүрегінде жатталса, еліміздің болашағы жарқын болары сөзсіз.

ТӘЖІРИБЕ ЖӘНЕ ЖҮЙЕЛІ ЖҰМЫС

Бастауыш білім берудегі сапаны арттыру

Біздің білім ордасындағы бастауыш сынып мұғалімдерінің әдістемелік бірлестігі ұйымдастырған «Шуақты білімнің шаңырағы» тақырыбындағы онкүндік бастауыш білім берудің мазмұнын жаңғыртуға, оқыту сапасын арттыруға және педагогтердің кәсіби әлеуетін дамытуға бағытталған болатын. Қазіргі білім беру кеңістігінде бастауыш мектепке қойылатын талаптар күн санап артып келеді.

Осыған орай онкүндіктің негізгі мақсаты – бастауыш сынып оқушыларының білім сапасын арттырумен қатар олардың тұлғалық дамуын, функционалдық сауаттылығын, шығармашылық және коммуникативтік дағдыларын жүйелі түрде қалыптастыру болды. Бұл маңызды мақсатқа қол жеткізу үшін оқу-тәрбие үдерісінде заманауи педагогикалық тәсілдер мен ұлттық құндылықтарды ұштастыруға

басымдық берілді.

Онкүндік аясында математика, қазақ тілі, әдебиеттік оқу, жаратылыстану және ана тілі пәндері бойынша ашық сабақтар өткізілді. Сабақтарда саралап оқыту, ойын технологиялары, зерттеушілік тапсырмалар, практикалық жұмыстар мен ақпараттық-коммуникациялық технологиялар тиімді қолданылды. Бұл әдістер оқушылардың танымдық белсенділігін арттырып, білімді өмірлік жағдаяттарда қолдану дағдыларын қалыптастыруға ықпал етті.

Бастауыш білім берудегі маңызды мәселелердің бірі – ұлттық құндылықтарды тәрбиенің өзегіне айналдыру. Осы бағытта «Ұлттық ойын – ұрпаққа аманат», «Ұлттық құндылықтар – тәрбиенің түп қазығы» тақырыптарында сыныптан тыс іс-шаралар, сахналық көріністер ұйымдастырылды. Ыбырай Алтынсарин шығармаларына негізделген қойылымдар оқушылардың рухани-адамгершілік қасиеттерін дамытуға бағытталды.

Сонымен қатар музейге экскурсиялар өткізіліп, оқушылардың тарихи-танымдық көзқарасын кеңейтуге мүмкіндік жа-

салды. Онкүндік барысында педагогтердің кәсіби дамуына да ерекше назар аударылды. Әдістемелік тәжірибе алмасу, кәсіби пікірталас және «Жасанды интеллектті қолданудағы қауіптер мен жауапкершілік» тақырыбындағы коучинг мұғалімдердің цифрлық сауаттылығын арттырып, білім беру үдерісінде заманауи технологияларды жауапкершілікпен қолданудың маңызын айқындады.

Қорытындылай келе, бастауыш әдістемелік бірлестігінің онкүндігі бастауыш білім берудегі өзекті мәселелерді тәжірибе негізінде шешуге бағытталған тиімді алаң ретінде өз нәтижесін көрсетті. Мұндай жүйелі жұмыстар оқушыларға сапалы білім беруді қамтамасыз етіп қана қоймай, педагогтердің кәсіби шеберлігін арттыруға, білім беру сапасын тұрақты дамытуға негіз болады.

Айсара МАЙЛЫБАЕВА,
№141 жалпы білім беретін мектеп директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары,
Алматы қаласы,
Әуезов ауданы

ПРИВІВКУ

В Астане ужесточили правила госпитализации детей на фоне роста заболеваемости корью

В столице Казахстана приняты дополнительные санитарно-эпидемиологические меры в связи с ухудшением ситуации по кори. Согласно постановлению, подписанному главным государственным санитарным врачом Астаны, госпитализация детей в медицинские организации теперь будет осуществляться преимущественно при наличии профилактической прививки против кори.

Необходимость ужесточения мер связана с резким ростом числа заболевших. Так, с 6 по 28 января в городе зарегистрировано 403 лабораторно подтвержденных случая кори, что почти в три раза превышает показатели первой недели месяца. Эпидемиологи отмечают устойчивую тенденцию к распространению инфекции, прежде всего в организованных детских коллективах.

Как следует из статистики, подавляющее большинство заболевших – непривитые дети. В 257 случаях родители отказались от вакцинации, в 112 эпизодах прививка не проводилась в силу возраста ребёнка, в девяти случаях была упущена возможность своевременной вакцинации, ещё семи детям был оформлен медицинский отвод. Специалисты

подчёркивают, что именно низкий уровень иммунизации остаётся ключевым фактором распространения кори.

Документом предусмотрено проведение комплексной оценки прививочного статуса среди детей и подростков в возрасте до 18 лет. По результатам анализа будет организована догоняющая вакцинация с согласия родителей или законных представителей. Аналогичные мероприятия запланированы и в отношении медицинских работников младше 55 лет, которые относятся к группе повышенного риска заражения.

Отдельное внимание уделено защите самых маленьких детей. Так, детям в возрасте от шести до десяти месяцев предусмотрена дополнительная вакцинация, направленная

на снижение риска тяжёлого течения заболевания и предотвращение осложнений.

Дополнительные обязанности возложены и на организации образования. Руководители школ, детских садов и других учебных учреждений обязаны ежедневно проводить утренний медицинский осмотр воспитанников и учащихся с целью раннего выявления признаков заболевания. Дети с симптомами инфекций подлежат немедленной изоляции до прибытия родителей либо направления в медицинское учреждение.

При этом допуск детей, не имеющих профилактических прививок, в образовательные учреждения допускается только при условии, что уровень коллективного иммунитета в организации составляет не менее 90 процентов. В противном случае администрация обязана принять ограничительные меры в целях предотвращения вспышек инфекции.

Санитарные службы подчёркивают, что принятые меры направлены на защиту здоровья детей, предупреждение массового распространения кори и стабилизацию эпидемиологической ситуации в столице.

КОНТРОЛЬ

Особый порядок санэпиднадзора за детскими учреждениями: новый подход к обеспечению безопасности детей

В Казахстане внедряется особый порядок санитарно-эпидемиологического надзора, направленный на усиление защиты жизни и здоровья детей. Об этом сообщила заместитель председателя Комитета санитарно-эпидемиологического контроля Марал РАХИМЖАНОВА.

По её словам, новый механизм контроля распространяется на все государственные учреждения и предприятия, а также на частный бизнес, получающий финансирование из государственного бюджета на питание, проживание, медицинское обслуживание, образование, воспитание и оздоровление детей. В перечень таких объектов входят детские сады, школы, медицинские организации, интернаты, студенческие общежития, медико-социальные учреждения и дома ребёнка.

В рамках особого порядка проверки будут проводиться без предварительного уведомления. Это позволит одновременно и комплексно проверять все объекты, расположенные на территории школ, включая столовые, медицинские пункты и спортивные залы. В случаях выявления угроз жизни и здоровью детей предусмотрительно применение мер оперативного реагирования.

Также снят запрет на проведение проверок школьных столовых субъектов малого и микробизнеса. Введено новое основание для внеплановых проверок – публикации в средствах массовой информации при наличии подтверждающих материалов. Мониторинг с посещением объектов будет проводиться исключительно по поручению Главы государства, руководителя Администрации Президента, Премьер-министра, их заместителей либо министра здравоохранения.

Как подчеркнула спикер, в ходе плановых проверок и при первичном мониторинге административные меры в виде штрафов применяться не будут. Ответственность предусмотрена только для нарушителей, не исполнивших предписания об устранении выявленных нарушений. В то же время при выявлении нарушений, представляющих реальную угрозу здоровью детей, будут применяться меры оперативного реагирования, включая приостановление или запрет деятельности объекта, а также отстранение персонала от работы.

Кроме того, за главными государственными санитарными врачами закреплено право вносить частные представления в отношении администраторов бюджетных программ, что позволит оперативно реагировать на системные проблемы и повышать уровень безопасности в детских учреждениях.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Жарқын Құрылыс» ЖШС «Астана қаласы, Есіл ауданы, Е 761 көшесі, 2Г уч. мекенжайында орналасқан коммерциялық үй-жайлары мен паркінгі бар көпбөлімді тұрғын үй құрылысы» жұмыс жобасы бойынша қоғамдық талқылаулар арқылы қоғамдық тыңдаулар өткізеді.

Жария талқылаулар 10.02.2025 ж. бастап 5 жұмыс күні ішінде бірыңғай экологиялық портал сайтында өтеді.

Жобалық құжаттама пакетімен экологиялық порталда танысуға болады: НБД СОС және т.б. <https://ndbecology.gov.kz>.

Ескертулер мен ұсыныстар 5 жұмыс күні ішінде қабылданады.

Бастамашысы – «Жарқын Құрылыс» ЖШС. Тел. +7 777 522 8930.

«Хасанова Г.А.» ЖК РҚБ жобасын әзірлеуші. Тел. +7 (702) 970-79-87.

Жергілікті атқарушы орган – «Астана қаласының қоршаған ортаны қорғау және табиғат пайдалану басқармасы» ММ. Тел. +7 (7172) 55-75-08.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «Жарқын Құрылыс» проводит общественные слушания посредством публичных обсуждений по рабочему проекту «Строительство многоквартирного жилого дома с коммерческими помещениями и паркингом, расположенного по адресу: г. Астана, район Есиль, ул. Е 761, уч. 2Г».

Публичные обсуждения состоятся с 10.02.2025 г. в течение 5 рабочих дней на сайте Единый Экологический портал.

С пакетом проектной документацией можно ознакомиться на экологическом портале: НБД СОС и ПР <https://ndbecology.gov.kz>.

Замечания и предложения принимаются в течение 5 рабочих дней.

Инициатор – ТОО «Жарқын Құрылыс» тел. +7 777 522 8930.

Разработчик проекта РООС ИП «Хасанова Г.А.» тел. +7 (702) 970-79-87.

Местный исполнительный орган – ГУ «Управление охраны окружающей среды и природопользования города Астаны» тел. +7 (7172) 55-75-08.

ЖАЗЫЛЫМДЫ ҚАЛАЙ ОНЛАЙН РЕСІМДЕУГЕ БОЛАДЫ?

1. **POST.KZ** сайты немесе мобильді қосымшасына кіріңіз.
  2. «Басылымдарға жазылу» бөліміне өтіңіз.
  3. Тұрғылықты мекенжайыңызды таңдаңыз.
  4. Іздеу жолағына басылымның индексін енгізіңіз: **64603 (Білімді ел – Образованная страна)**.
  5. «Басылымға жазылу» батырмасын басыңыз.
  6. Жазылу айлары мен санын таңдаңыз. «Өзгерту» батырмасын басып, қажет жолақта квартал бойынша айлардың жанына плюссиктерді қойып, өзгерістерді сақтаңыз.
  7. Төменде жеткізу мекенжайын қосыңыз.
  8. Әрмен қарай «Себетке» өтіңіз.
  9. Жазылымды төлеу үшін төлем әдісін таңдаңыз.
  10. Банк картаныздың мәліметтерін енгізіп, төлемді жүзеге асырыңыз.
  11. **Жазылым түбіртегін сақтап қойыңыз.** Кейін ол сізге газет беттерінде мақалаңызды тегін жариялауға мүмкіндік береді.
- Қызмет 24/7 қолжетімді және жеткізілім клиент көрсеткен мекенжай бойынша іске асырылады.

Следите за нами в соцсетях!

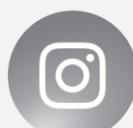
bilimdinews.kz

facebook

instagram

youtube

Бас редактор: Ләззат Мақсұтқызы Түркістанова	«Білімді ел – Образованная страна» Республикалық білімділік қоғамдық-саяси газеті. Меншік иесі: «Қазақстандық білім беру газеті» ЖШС. Тіркеу туралы куәлігінің нөмірі №16015-Г Қазақстан Республикасы Инвестиция және даму министрлігінің Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетімен 02.06.2016 жылы берілген. Жазылым индексі: 64603.
	Редакциялық кеңес: Онланбекқызы Г. , педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, қауымдастырылған профессор; Мұқанова С.Д. , педагогика ғылымдарының докторы, доцент; Набатникова Т.И. , педагогика ғылымдарының магистрі, педагог-шебер. Шығарушы редактор: Жанет Сүлейменова (тел. 87015304959 – жарияланымдар бойынша) Дизайн және беттеу: Эрик Муратов
Редакция мекен жайы: ҚР, 010000, Астана қ., Қабанбай батыр к-сі, 58 А НП 18. E-mail: bilimdi_el@mail.ru	Қолжазбалар рецензияланбайды және қайтарылмайды. Газет жарияланымдарындағы фактілер мен мәліметтердің шынайылығына авторлар жауапты, ал жарнамалар мен хабарландырулар бойынша жауапты тұлғалар – жарнама берушілер. Газет «Астана Интер-Трейддинг» ЖШС баспаханасында басылған, Астана қ-сы, Жұбанов к-сі, 24/1.
	Таралымы: 15 000 дана Тапсырыс: 21 Газет апта сайын сейсенбіде шығады

АҰМАҚТАР

▶ ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ

Жас ұрпақ – еліміздің болашағы

Облыстық прокуратураның бастамасымен облыс әкімдігі, полиция департаментінің қолдауы негізінде ұйымдастырылған «Жас ұрпақ – ел болашағы» атты арнайы форумға жергілікті білім беру саласының бір мыңнан астам өкілі мен мектеп психологтары, аудан, қала әкімдері мен орынбасарлары, құқық қорғау саласының өкілдері қатысты, – деп хабарлайды Түркістан облысы білім басқармасының баспасөз қызметі.

Форумда аймақ жетекшісі Нұралхан Көшерев, облыс прокуроры Мұрат Тлеубердиев, Түркістан облысы полиция департаментінің бастығы Арыстанғали Заппаров, Оқу-ағарту вице-министрі Асылбек Ахметжанов бала құқығын қорғау, өскелең ұрпаққа қолайлы орта қалыптастыру бойынша мазмұнды баяндамалар жасады. Облыс әкімі бала қауіпсіздігі – ең үлкен құндылық екеніне тоқталды.

– Қызылордада жуырда өткен Ұлттық құрылтайдың бесінші оты-

рысында ел Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев балалар мен жастарды қолдау мәселесіне тағы да тоқталды. «Біз өскелең ұрпаққа әрдайым жан-жақты қолдау көрсетеміз. Олардың ұлттық құндылықтармен қатар жаңа заманның жақсы қасиеттерін бойына сіңіруіне барынша жағдай жасаймыз», – деді Мемлекет басшысы. Бұл – біз үшін бағыт-бағдар ғана емес, үлкен жауапкершілік. Біздің өңірде 900

мыңнан астам бала өсіп келеді. Өрқайсысы – бір отбасының үміті, бір елдің келешегі. Сондықтан баланы қорғау ата-ана, мектеп, медицина, полиция, прокуратура, қоғам болып жұмылатын ортақ міндет болуға тиіс, – деді ол.

– Сондықтан біз нақты қадамдарға көштік. Өңірде психологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ететін жүйелі инфрақұрылым қалыптаса бастады. Психологиялық қолдау

орталығы ашылды, барлық білім беру ұйымдарына «111-QR қызметі» енгізілді. Педагог-психологтардың кәсіби әлеуетін көтеруді басымдыққа айналдырдық: 2024-2025 жылдары екі мыңнан астам маман біліктілік арттырды. Баланың ең жақын әлемі – отбасы. Ата-аналар баласының психологиялық күйіне, өмір қауіпсіздігіне, мінез-құлқындағы өзгерістерге бейжай қарамауға тиіс. Бұл бағытта ведомствоаралық

жұмысты жандандыруымыз қажет. Баланың толыққанды даму үшін спорттық, шығармашылық, мәдени үйірмелердің қолжетімділігін арттыра түсеміз. Бүгін ортаға салынған ұсыныстар нақты іске айналып, әр баланың өмірінде оң өзгеріс әкелуге тиіс. Балаларымыз өздерін қауіпсіз сезінетін, еркін дамитын орта қалыптастыру – баршамыздың ортақ парызымыз.

Бұл маңызды іс-шара жасөспірімдердің психологиялық денсаулығын қорғау, суицидтің алдын алу және білім беру ұйымдарында қауіпсіз орта қалыптастыру бағытында тәжірибе мен тиімді тәсілдер алмасуға арналған маңызды алаңға айналды. Білікті спикерлер облыстың барлық аудан, қаласынан жиналған мектеп психологтарына біліктілігін арттыратын кеңестер берді.

– Балалар – қоғамның ең үлкен байлығы. Құқық қорғау органдарының мақсаты – әрбір өреннің қауіпсіз әрі қолайлы ортада өмір сүруіне кепілдік беру. Қоғамда қатыгездік емес, мейірім мен өзара қолдау үстемдік құруға тиіс, – деді облыс прокуроры Мұрат Тлеубердиев. Іс-шара аясында облыс әкімі мен прокуроры үздік 10 мектеп психологын Алғыс хаттармен және бағалы сыйлықтармен марапаттады.

▶ ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ

Бәсекелес педагогтердің үздік шоғыры

«Өркен» өңірлік білім беруді ақпараттандыру және дамыту ғылыми-әдістемелік орталығы тарапынан жалпы орта білім беретін мектептердің және облыстық білім беру ұйымдарының қазақ тілі мен әдебиеті (ТІ) пәндері мұғалімдеріне арналған «Бәсекелес педагог» облыстық байқауы ұйымдастырылды. Басты мақсаты – педагогтердің ғылыми-әдістемелік, кәсіби және ақпараттық, цифрлық құзыреттілік деңгейлерін арттыру, шығармашыл мұғалімдерді анықтау болатын, – деп хабарлайды Шығыс Қазақстан облысы білім басқармасының баспасөз қызметі.

Байқаудың облыстық кезеңінде он бес үміткер бақ сынап, үздік шоғыр арнайы комиссияның шешімі бойынша түрлі марапаттарды иеленді. Бірінші дәрежелі диплом – Шангишбаева Альмира Слямювна, Алтай қаласының №9 орта мектебі, екінші дәрежелі диплом – Кабекова Самал Серікқызы, Үлкен Нарын ауданындағы Малонарым орта мектебі, Узембаева Жанар Мамыржановна, Катонқарағай аудандық Оралхан Бөкей атындағы Белқарағай орта мектебі және Калданова Гульназым Қайратовна, Тарбағатай ауданына қарасты ҚР Еңбек сіңірген мұғалімі Қ.Ақынов атындағы орта мектебі.

Үшінші дәрежелі диплом – Сәлімжанова Жанар Дәулетбекқызы, Облыстық математика, физика, информатика саласындағы

дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп-лицейі, Мамырова Айнур Мелетхановна, Марқакөл ауданының қарамағындағы Уранхайка негізгі орта мектебі және Омарханова Жұлдыз Серікқазиевна, Самар аудан бойынша Ә.Молдағұлова атындағы орта мектебі.

«Үздік педагог кейсі» – Ахметкалиева Маншук Ахатовна, Зайсан аудандық Мұқарам атындағы мектеп-балабақша кешені; «Үздік ұстаз шеберханасы» – Хуанышбай Хозы, Ұлан аудандық Қ.Қайсанов атындағы орта мектебі; «Үйлесімді тәжірибе мен креатив» Альжапарова Асель Серікқазиевна, Риддер қаласындағы «Шаңырақ» көпсалалы мектеп-гимназиясы. Байқауға қатысқан мұғалімдерге сертификаттар берілді.

▶ АТЫРАУ ОБЛЫСЫ

«Ардагер дәрісі» жобасы басталды

Жергілікті құқық қорғау органдары жүзеге асырған «Ардагер дәрісі – рухани тәрбие негізі» жобасы басталды. Биылғы мамыр айына дейін жалғасатын жобаның аясында құқық қорғау органдарының ардагерлері Атырау қаласы мен аудан аумақтарындағы сегіз колледжде және жалпы білім беретін 26 мектепте жастармен кездесулер ұйымдастырылатындығы жоспарланған, – деп хабарлайды Атырау облысы білім беру басқармасының баспасөз қызметі.

Исатай Тайманов атындағы жалпы білім беретін мектепте алғашқы дәріс өтті. Кездесуде ардагерлер заңға бағыну мәдениеті, құқықбұзушылықтың алдын алу, азаматтық жауапкершілік, қоғамдық тәртіпті сақтау және отансүйгіштік құндылықтары жөнінде мазмұнды әңгіме өрбітті. – Нақты өмірлік мысалдар арқылы құқықтық сауаттылықтың маңызы мен заң талаптарының салдары кеңінен түсіндірілді. Жобаның негізгі мақсаты – өскелең ұрпақтың бойында заң үстемдігіне құрметті қалыптастыру, тәртіпке бағыну мәдениетін арттыру және қоғам алдындағы жауапкершілікті күшейту, – деді құқық саласының ардагері Әспенби Жарылғасов.

Айта кетейік, бастама Мемлекет басшысы ұсынған «Заң

мен тәртіп» қағидатын білім беру ұйымдарында жүйелі түрде насихаттауға бағытталған. Іс-шараның басты мақсаты – кәмілетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу, жастарды заңды құрметтеуге, тәртіп сақтауға және рухани-адамгершілік құндылықтарға тәрбиелеу. Кездесуде ардагер ұстаз, саналы ғұмырын білім мен тәрбиеге арнаған Шәкіржан Мырзағалиев сондай-ақ қалалық полиция басқармасына қарасты кәмілетке толмағандарды уақытша оқшаулау, бейімдеу және оңалту орталығының бұрынғы басшысы, полиция подполковнигі, сала ардагері Гүлнәр Андақұлова қатысты.

– Бүгінгі жас буын ертең ел тұтқасын ұстайды. Қоғамда өмір сүру үшін ең алдымен қарым-қатынас әдебін, мәдениеттілікті

меңгеру қажет. Ал ол тәртіптен басталады. Заңды білу – міндет, заңға бағыну – адамдық әрі азаматтық парыз, – деді Ш.Мырзағалиев. Отандық полиция саласының ардагері Гүлнәр Ықсанқызы қызметтік тәжірибесінен мысалдар келтіріп, құқық бұзушылықтың салдары мен оның алдын алудың жолдары туралы түсіндірді.

Ол заңды сақтаудың әрбір жас үшін маңызды екенін, тәртіпті өмір салты жарқын болашаққа бастайтынын айтты. Басқосу барысында мектеп оқушылары ардагерлерге арнап дайындаған әдеби-музыкалық композицияларын ұсынып, қонақтарға құрмет көрсетті. Ашық пікір алмасу форматындағы кездесуге жиналған бастар көкейіндегі көптеген сұрақтарына нақты жауап алды.

